



Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022

**Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja**

PSZÓW



Spis treści:

1. Wstęp	6
1.1. Cel i zakres opracowania	6
1.2. Opis przyjętej metodyki	7
2. Charakterystyka gminy	8
2.1. Położenie	8
2.2. Demografia	9
2.3. Budowa geologiczna	10
2.4. Warunki klimatyczne	10
2.5. Infrastruktura inżynieryjno-techniczna	10
2.5.1. Sieć wodociągowa	10
2.5.2. Sieć kanalizacyjna	11
2.5.3. Sieć gazowa	11
2.5.4. Sieć drogowa	12
3. Założenia programu	13
3.1. Uwarunkowania krajowe	13
3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	13
3.1.2. Strategia Rozwoju Kraju 2020	13
3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	14
3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	15
3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	16
3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	16
3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	18
3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	19
3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie	19
3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	20
3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	20
3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	20
3.2. Uwarunkowania wspólnotowe	22
4. Działania systemowe	23
4.1. Zarządzanie środowiskowe	23
4.1.1. Cele i strategia działań	23
4.2. Edukacja ekologiczna	23
4.2.1. Cele i strategia działań	27
4.3. Poważne awarie	28
4.3.1. Stan aktualny	28
4.3.2. Zagrożenia	29
4.3.3. Cele i strategia działań	29
5. Ochrona zasobów przyrody	29
5.1. Lasy	29
5.1.1. Stan aktualny	29
5.1.2. Identyfikacja zagrożeń	33
5.1.3. Cele i strategia działań	33
5.2. Ochrona przyrody	34
5.2.1. Stan aktualny	34
5.2.2. Cele i strategia działań	34
5.3. Ochrona powierzchni ziemi	34
5.3.1. Stan aktualny	34
5.3.2. Zagrożenia	39
5.3.3. Surowce naturalne oraz ich eksploatacja	39
5.3.4. Cele i strategia działań	40
6. Stan środowiska	41
6.1. Wody	41

6.1.1. Stan wyjściowy – wody powierzchniowe	41
6.1.2. Jakość wód – wody powierzchniowe	41
6.1.3. Stan wyjściowy – wody podziemne	45
6.1.4. Jakość wód – wody podziemne.....	46
6.1.5. Gospodarka wodno-ściekowa	47
6.1.6. Sieć kanalizacyjna	48
6.1.7. Oczyszczalnia ścieków	49
6.1.8. Zaopatrzenie w wodę.....	49
6.1.9. Zagrożenia	49
6.1.10. Cele i strategia działań.....	50
6.2. Ochrona powietrza	50
6.2.1. Źródła zanieczyszczenia powietrza	50
6.2.2. Jakość powietrza	53
6.2.3. Zagrożenia	62
6.2.4. Cele i strategia działań	62
6.3. Hałas	63
6.3.1. Stan wyjściowy	63
6.3.2. Źródła hałasu.....	64
6.3.3. Zagrożenia	67
6.3.4. Cele i strategia działań.....	67
6.4. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	68
6.4.1. Stan wyjściowy	68
6.4.2. Cele i strategia działań.....	70
6.5. Gospodarka odpadami	70
6.5.1. Stan wyjściowy	70
6.5.2. Zagrożenia	75
6.5.3. Cele i strategia działań.....	75
7. Odnawialne źródła energii.....	76
7.1 Stan aktualny	76
7.1.1. Biomasa i biogaz	76
7.1.2. Energia wiatru	77
7.1.3. Energia geotermalna	79
7.1.4. Energia słońca.....	80
7.1.5. Energia cieków wód powierzchniowych.....	81
8. Plan operacyjny.....	82
8.1. Wprowadzenie	82
8.2. Lista przedsięwzięć	82
9. Uwarunkowania finansowe.....	91
9.1. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych.....	91
9.1.1. Fundusze krajowe	91
9.1.2. Fundusze Unii Europejskiej.....	93
10. Wdrażanie i monitoring.....	100
8.1. Działania polityki ochrony środowiska	100
8.2. Kontrola oraz dokumentacja realizacji programu	101
11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	103

Spis rysunek:

Rysunek 1. Gmina Miasto Pszów na tle powiatu.....	8
Rysunek 2. Zasięg Nadleśnictwa Rybnik	30
Rysunek 3. Udział siedliskowych typów lasu w powierzchni Nadleśnictwa	32
Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Miasta Pszów względem JCWPd nr 140	45
Rysunek 5. Ocena stanu ilościowego na podstawie Planów Gospodarowania Wodami.	46

Rysunek 6. Ocena stanu ilościowego na podstawie Planów Gospodarowania Wodami.	47
Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy pod względem pomiarów jakości powietrza.	54
Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Gminy Miasta Pszów.	69
Rysunek 9. Regiony gospodarki odpadami w województwie śląskim.	72
Rysunek 10. Uproszczony schemat nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa śląskiego (WPGO dla województwa śląskiego (2014)).	73
Rysunek 11. Kształt regionu III gospodarki odpadami.	74
Rysunek 12. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.	78
Rysunek 13. Zasoby geotermalne Polski.	79
Rysunek 14. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.	80
Rysunek 15. Mapa nasłonecznienia Polski.	81
Rysunek 16. Alokacja środków w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020.	97

Spis tabel:

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2014r.).	9
Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2014r.).	9
Tabela 3. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2010 r.).	10
Tabela 4. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2014 r.).	11
Tabela 5. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2013 r.).	11
Tabela 6. Drogi powiatowe na terenie Gminy Miasta Pszów.	12
Tabela 7. Struktura lasów Gminy Miasta Pszów w roku 2013.	30
Tabela 8. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na rok 2013).	36
Tabela 9. Zmienność odczynu gleby wraz ze zmianą zakresu odczynu pH.	36
Tabela 10. Uziarnienie gleb.	37
Tabela 11. Odczyn gleb.	37
Tabela 12. Substancje organiczne w glebach.	37
Tabela 13. Właściwości sorpcyjne gleb.	38
Tabela 14. Pozostałe właściwości gleb.	38
Tabela 15. Całkowita zawartość pierwiastków śladowych.	38
Tabela 16. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Miasta Pszów.	39
Tabela 17. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.	42
Tabela 18. Wyniki badań jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na rok 2013).	43
Tabela 19. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2010 r.).	47
Tabela 20. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2014 r.).	48
Tabela 21. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.	51
Tabela 22. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).	52
Tabela 23. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.	55
Tabela 24. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku siarki z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	56
Tabela 25. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku azotu z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	56
Tabela 26. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla pyłu PM10 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	56
Tabela 27. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla pyłu zawieszonych PM2,5 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (w odniesieniu do poziomu docelowego) – 2014 r.	57
Tabela 28. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla ołowiu w pyłe zawieszonym PM10, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	57
Tabela 29. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla benzenu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	57

Tabela 30. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla tlenku węgla, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	58
Tabela 31. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla ozonu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	58
Tabela 32. Poziom stężenia arsenu w pyłe zawieszonym PM10 w powietrzu w województwie śląskim z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (w odniesieniu do poziomu docelowego) – 2014 r.	58
Tabela 33. Poziom stężenia kadmu w pyłe zawieszonym PM10 w powietrzu w województwie śląskim z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (w odniesieniu do poziomu docelowego) – 2014 r.	59
Tabela 34. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla niklu w pyłe zawieszonym PM10 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014r.	59
Tabela 35. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.	59
Tabela 36. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku azotu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin – 2014 r.	60
Tabela 37. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku ozonu z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin – 2014 r.	60
Tabela 38. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2014 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	61
Tabela 39. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2014 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	61
Tabela 40. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.	64
Tabela 41. Drogi powiatowe na terenie miasta Pszów.	66
Tabela 42. Zestawienie wyników pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze Gminy Miasta Pszów.	69
Tabela 43. Lista zadań własnych i koordynowanych przeznaczonych do realizacji w ramach planu operacyjnego na lata 2015-2022.	83
Tabela 44. Zestawienie wskaźników ogólne dla monitorowania osiągnięcia celów.	101

1. Wstęp

1.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do roku 2022.

1.2. Opis przyjętej metodyki

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie

Gmina Miasto Pszów to gmina miejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina Miasto Pszów od wschodniej strony graniczy z gminami Rydułtowy oraz Radlin, od południowej strony z Miastem Wodzisław Śląski, od zachodu z gminą Lubomia natomiast od północy z Miastem Rybnik. Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski wg Jerzego Kondrackiego Gmina Miasto Pszów leży w obrębie megaregionu Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregionu Wyżyna Śląska mezoregionu: Płaskowyż Rybnicki.

Rysunek 1. Gmina Miasto Pszów na tle powiatu wodzisławskiego.



Źródło: www.administracja.mac.gov.pl

2.2. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2014 roku liczba ludności w gminie Pszów wynosiła 14 293 osób, z czego 7 027 stanowili mężczyźni, a 7 266 kobiety. Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2014r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	14 293
Liczba kobiet	osoba	7 266
Liczba mężczyzn	osoba	7 027
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	699
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	103
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-	1,3
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	17,3
W wieku produkcyjnym	%	64,1
W wieku poprodukcyjnym	%	18,6

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Gminy Miasta Pszów zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2014r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	475
Mężczyźni	osoba	186
Kobiety	osoba	289

Źródło: GUS.

2.3. Budowa geologiczna

Gmina Miasto Pszów jest zlokalizowana w południowo-zachodniej części niecki górnośląskiej. Charakterystyczne dla niej jest występowanie karbońskich osadów węglonośnych, zalegających na głębokości około 600 m. Na osadach karbonowych wstępują osady trzeciorzędowe morza mioceńskiego do których zaliczyć można ropy piaszczyste i margliste, piaski, żwiry i łupki ilaste z gipsem i anhydrytem. Najbliżej powierzchni leżą warstwy utworów czwartorzędowych – lessy i gliny lessopodobne, piaski i żwiry wodnolodowcowe, mułki, piaski oraz żwiry rzeczne.

2.4. Warunki klimatyczne

Gmina Miasto Pszów, zgodnie z podziałem Romualda Gumińskiego, jest zlokalizowana w podsudeckiej dzielnicy klimatycznej. Średnia roczna temperatura oscyluje wokół 7-8° C, natomiast suma opadów wynosi od 700 do 800 mm. Na terenie Gminy Miasta Pszów przeważają wiatry południowo-zachodnie. Liczba dni z przymrozkiem mieści się w granicach 100-120 dni, natomiast okres zalegania pokrywy śnieżnej to 80-90 dni.

2.5. Infrastruktura inżynierijno-techniczna

2.5.1. Sieć wodociągowa

Gmina Miasto Pszów posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 40,4 km z 2 467 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego mieszkania. W 2010 roku dostarczono nią 298,9 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów.

Tabela 3. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2010 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci rozdzielczej	km	40,4
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 467
3.	woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	298,9
4.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	13 651
5.	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	20,7

Źródło: Urząd Miejski w Pszowie, GUS.

2.5.2. Sieć kanalizacyjna

Na terenie Gminy Miasta Pszów znajduje się sieć kanalizacyjna o długości 39,6 km. W 2014 roku odprowadzono nią 207,0 dam³. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 6768 osób, co daje stopień skanalizowania aglomeracji Pszów na poziomie 63,67%. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów.

Tabela 4. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2014 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	39,6
3.	Ścieki odprowadzone	dam ³ /rok	207
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6768
5.	% skanalizowania aglomeracji Pszów	%	63,67

Źródło: Urząd Miejski w Pszowie, GUS.

2.5.3. Sieć gazowa

Gmina Miasto Pszów dysponuje siecią rozdzielczą gazu ziemnego o długości 26,172 km z 265 czynnymi przyłączami. Zużycie gazu w 2013 roku wyniosło 159,4 tys. m³, z czego na ogrzewanie przypadło 69,9 tys. m³. Na terenie gminy z sieci gazowej korzysta 3 068 osób, co daje 21,5 % mieszkańców. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową charakterystykę sieci gazowej występującej na terenie gminy.

Tabela 5. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2013 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci ogółem	m	26 172
3.	długość czynnej sieci rozdzielczej	m	19 422
4.	czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	265
5.	odbiorcy gazu	gospodarstwa domowe	932
6.	odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gospodarstwa domowe	113
7.	zużycie gazu	tys.m ³	159,4
8.	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	69,9

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
9.	ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	3 068
10.	% ludności korzystający z instalacji	%	21,5

Źródło: GUS.

2.5.4. Sieć drogowa

Przez teren Gminy Miasta Pszów przebiegają ważne drogi mające znaczenie dla powiązania jej z innymi jednostkami administracyjnymi i gospodarczymi kraju. Układ drogowy tworzą:

- Droga wojewódzka nr 933,
- Drogi powiatowe (zebrane w tabeli poniżej),
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Tabela 6. Drogi powiatowe na terenie Gminy Miasta Pszów.

Nr drogi	Gmina / Nazwa drogi, ulicy	Przebieg
5014 S	ul. Kołtątaja	Wodzisław Śląski - Pszów
5015 S	ul. Paderewskiego	Wodzisław Śląski - Pszów
5024 S	ul. Traugutta - Plebiscytowa - Bohaterów Warszawy - Rydułtowska - Hallera - Korfantego	Pszów - Radlin
5028 S	ul. Kraszewskiego - Rymera - Rogozina	Pszów - Radlin
5030 S	ul. Niedurnego	Pszów
5031 S	ul. Łukasiewicza - Bohaterów Westerplatte	Pszów
5032 S	ul. Staffa	Pszów
5033 S	ul. Dygasińskiego	Pszów
5034 S	ul. Lubomska	Pszów
5035 S	ul. Grota - Roweckiego	Pszów
5036 S	ul. 3 Maja - Miarki	Syrynia - Pszów
5039 S	ul. Niedurnego	Pszów

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Wodzisławiu Śląskim

3. Założenia programu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022 jest zgodny z wytycznymi Unii Europejskiej oraz dokumentami wyższego szczebla.

3.1. Uwarunkowania krajowe

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:
 - a) Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
 - b) Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
 - c) Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
 - d) Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
 - e) Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - f) Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,
2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:
 - a) Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
 - b) Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
 - c) Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - d) Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast,
3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:
 - a) Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

3.1.2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo:
 - a) Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem:
 - Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5 - Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - b) Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:
 - Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. - Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela,

2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

- a) Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki
- Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. - Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,
- b) Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych
- Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. - Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych,
- c) Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. - Racjonalne gospodarowanie zasobami,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. - Poprawa efektywności energetycznej,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. - Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. - Poprawa stanu środowiska,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. - Adaptacja do zmian klimatu,
- d) Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. - Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. - Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. - Udrożnienie obszarów miejskich,

3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

- a) Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
- Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych,
- b) Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,
 - Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich,
 - Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich,
 - Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej

3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- a) Kierunek interwencji 1.1. - Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalni,

- b) Kierunek interwencji 1.2. - Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - c) Kierunek interwencji 1.3. - Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - d) Kierunek interwencji 1.4. - Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
- a) Kierunek interwencji 2.1. - Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - b) Kierunek interwencji 2.2. - Poprawa efektywności energetycznej,
 - c) Kierunek interwencji 2.6. - Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - d) Kierunek interwencji 2.7. - Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - e) Kierunek interwencji 2.8. - Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska
- a) Kierunek interwencji 3.1. - Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - b) Kierunek interwencji 3.2. - Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - c) Kierunek interwencji 3.3. - Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - d) Kierunek interwencji 3.4. - Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - e) Kierunek interwencji 3.5. - Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
- a) Kierunek działań 1.2. - Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
 - Działanie 1.2.3. - Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
 - Działanie 1.2.4. - Wspieranie różnych form innowacji,
 - Działanie 1.2.5. - Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),
 - b) Kierunek działań 1.3. - Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
 - Działanie 1.3.2. - Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. - Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
 - Działanie 3.1.1. - Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. - Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. - Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. - Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- b) Kierunek działań 3.2. - Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
 - Działanie 3.2.1. - Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. - Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego
 - a) Cel szczegółowy 1. - Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
 - b) Cel szczegółowy 4. - Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,

3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej
 - a) Priorytet 2.1. - Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.1.1. - Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.2. - Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.3. - Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
 - Kierunek interwencji 2.1.4. - Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
 - Kierunek interwencji 2.1.5. - Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - Kierunek interwencji 2.1.6. - Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
 - Priorytet 2.2. - Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich

- Kierunek interwencji 2.2.1. -Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
 - Kierunek interwencji 2.2.2. - Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
 - Kierunek interwencji 2.2.3. - Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
- b) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 2.5.1. - Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,
2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe
- a) Priorytet 3.2. - Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych
- Kierunek interwencji 3.2.2. - Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
- b) Priorytet 3.4. - Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia
- Kierunek interwencji 3.4.3. - Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,
3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich
- a) Priorytet 5.1. - Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.1.1. - Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
 - Kierunek interwencji 5.1.2. - Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
 - Kierunek interwencji 5.1.3. - Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
 - Kierunek interwencji 5.1.4. - Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
 - Kierunek interwencji 5.1.5. - Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
- Kierunek interwencji 5.2.1. - Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
 - Kierunek interwencji 5.2.2. - Właściwe planowanie przestrzenne,
 - Kierunek interwencji 5.2.3. - Racjonalna gospodarka gruntami,
- c) Priorytet 5.3. - Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)
- Kierunek interwencji 5.3.1. - Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,

- Kierunek interwencji 5.3.2. - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,
 - Kierunek interwencji 5.3.3. - Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
 - Kierunek interwencji 5.3.4. - Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
 - Kierunek interwencji 5.3.5. - Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.4.1. - Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
 - Kierunek interwencji 5.4.2. - Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
 - Kierunek interwencji 5.4.3. - Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
 - Kierunek interwencji 5.4.4. - Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.5.1. - Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kierunek interwencji 5.5.2. - Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
 - a) Kierunek interwencji 3.2. - Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
 - Przedsięwzięcie 3.2.1. - Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. - Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. - Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych
 - a) Kierunek interwencji 5.2. - Ochrona praw i interesów konsumentów
 - Przedsięwzięcie 5.2.3. - Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
 - b) Kierunek interwencji 5.5. - Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
 - Przedsięwzięcie 5.5.2. - Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - a) Kierunek interwencji 7.5. - Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
 - Przedsięwzięcie 7.5.1. - Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. - Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. - Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. - Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. - Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
 - Kierunek interwencji 4.1.2. - Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.3. - Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.4. - Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów
 - a) Kierunek działań 1.1. - Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
 - Działanie 1.1.1. - Warszawa – stolica państwa,
 - Działanie 1.1.2. - Pozostałe ośrodki wojewódzkie,
 - b) Kierunek działań 1.2. - Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi
 - Działanie 1.2.1. - Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
 - Działanie 1.2.2. - Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
 - Działanie 1.2.3.- Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,
 - Kierunek działań 1.3. - Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
 - Działanie 1.3.5. - Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
 - Działanie 1.3.6. - Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego
2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych
 - a) Kierunek działań 2.2. - Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe

- Działanie 2.2.3. - Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
 - Działanie 2.2.4. - Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- b) Kierunek działań 2.3. - Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- c) Kierunek działań 2.4. - Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,
- d) Kierunek działań 2.5. - Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności,

3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej
- a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności,

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
- a) Priorytet Strategii 4.1. - Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
- Kierunek działań 4.1.2. - Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu,

3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej
- a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
- b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii
- a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
- a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

- a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
- a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
- b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
- c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
- d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii
- a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
- a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce,
- e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

3.2. Uwarunkowania wspólnotowe

Program Ochrony Środowiska powinien być tworzony w oparciu o politykę ochrony środowiska Unii Europejskiej oraz politykę ekologiczną państwa. Najważniejsze przepisy międzynarodowe dotyczące tego zagadnienia zostały już ujęte w polskim prawie, pod postacią ustaw i rozporządzeń, regulujących prawne aspekty ochrony środowiska.

Podstawę Wspólnotowej polityki ochrony środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Plan wyznacza pięć priorytetowych kierunków działań strategicznych:

- poprawę wdrażania istniejącego prawodawstwa,
- uwzględnianie zagadnień dotyczących środowiska w innych politykach,
- współpracę z rynkami,
- angażowanie obywateli i zmienianie ich zachowania, oraz
- uwzględnianie zagadnień dotyczących środowiska w decyzjach w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Zgodność celów, zawartych w VI Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb gminy.

4. Działania systemowe

4.1. Zarządzanie środowiskowe

Obecnie każda nowoczesnie funkcjonująca gmina powinna skutecznie zarządzać środowiskiem, wdrażając kompleksowy system planowania i wykonywania działań zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju, które skierowane byłyby na racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska, ich ochronę oraz odnowienie.

Podstawowym elementem funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem powinien być Program Ochrony Środowiska, który uwzględnia m.in.:

- zasady ochrony środowiska określone przepisami,
- perspektywiczne cele w zakresie ochrony środowiska,
- monitoring osiągniętych efektów.

Skuteczne zarządzanie środowiskowe musi być oparte na właściwym przygotowaniu merytorycznym oraz koordynowaniu działań, które zazwyczaj mają charakter wielokierunkowy. Taki stan rzeczy sprawia, że niezbędny w gminie jest sprawny przepływ informacji, oparty o sporządzane raporty. W tym celu zaleca się wyznaczenie osób, których zadaniem byłoby bieżące monitorowanie Programu oraz okresowe zdawanie przed Radą Miasta sprawozdania z przebiegu jego realizacji.

Zapisy niniejszego Programu Ochrony Środowiska powinny być bazą dla wprowadzania przez Gminę Miasta Pszów rzeczywistego, sprawnego systemu zarządzania środowiskiem oraz koordynowania działań.

4.1.1. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania środowiskowego na terenie Gminy Miasta Pszów

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Sporządzenie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska.	Gmina Miasto Pszów
2.	Opracowanie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.	Gmina Miasto Pszów

4.2. Edukacja ekologiczna

Warunkiem niezbędnym w realizacji celów *Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasta Pszów na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022* jest świadomość ekologiczna mieszkańców. Edukacja ekologiczna na terenie Gminy Miasta Pszów powinna być realizowana zgodnie z *Narodowym Programem Edukacji Ekologicznej*.

Narodowy Program Edukacji Ekologicznej

Początki edukacji ekologicznej sięgają 1992 roku, kiedy to miał miejsce Szczyt Ziemi w Rio de Janeiro. Wówczas powstał dokument „Globalny Program Działań”, z którego wynika światowy nakaz powszechnej edukacji ekologicznej.

Stwierdzono w nim, że władze lokalne 179 państw, które podpisały dokument z Rio de Janeiro, *powinny przeprowadzić konsultację ze swoimi obywatelami i sporządzić – lokalną Agendę 21 dla własnych społeczności.*

W skali naszego kraju taki dokument to *Polityka Ekologiczna Państwa* przyjęta przez Sejm w 1992 roku. Natomiast *Polska Strategia Edukacji Ekologicznej* jest rozwinięciem zadań dotyczących edukacji ekologicznej i została opracowana przez samodzielny zespół ds. Edukacji Ekologicznej w Ministerstwie Środowiska.

Zgodnie z zapisami art. 5 Konstytucji RP, uchwalonej w 1997 roku, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Narodowy Program Edukacji Ekologicznej” (NPEE), będący rozwinięciem i konkretyzacją zapisów „*Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej*” (NSEE), jest pierwszym dokumentem z zakresu tej problematyki, określającym podstawowe zadania edukacyjne, podmioty odpowiedzialne za ich realizację, możliwości i źródła finansowania, a także harmonogram ich wdrażania. Dokument ten, z uwagi na swoje przesłanie, sposób tworzenia i konstrukcję powinien stać się swoistą polską AGENDĄ 21.

Doświadczenia gromadzone zarówno w trakcie prac nad NSEE jak i w procesie tworzenia tego dokumentu wskazują, że różnorodne przedsięwzięcia określane mianem edukacji ekologicznej, bardzo popularne w wielu kręgach, często nie noszą znamion działań o charakterze systemowym o jasno sformułowanych celach i z poprawnie opisaną procedurą ewaluacyjną.

Ten dokument powinien stać się podstawą tworzenia systemu edukacji ekologicznej (EE) realizującej cele pożądane społecznie. Winien on eliminować działania pozorne i mało efektywne, czerpiąc inspiracje z życia społeczeństwa pragnącego zachować zdrowe środowisko oraz jego walory dla przyszłych pokoleń zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Główne cele *Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej* to:

- 1) Wdrożenie zaleceń *Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej* z uwzględnieniem zmian zachodzących w procesie reformowania Państwa oraz integracji z Unią Europejską;
- 2) Stworzenie mechanizmów pozwalających sprostać wyzwaniom związanym z wdrażaniem idei i zasad rozwoju zrównoważonego, pozwalających kształtować świadomość ekologiczną w warunkach demokratyzacji życia społecznego i wzrastającej roli komunikacji społecznej;

- 3) Zwiększenie efektywności edukacji ekologicznej przez promowanie najskuteczniejszych jej form i najważniejszych treści, wskazanie sposobów optymalnej alokacji środków finansowych, uporządkowanie przepływu informacji i decyzji z wykorzystując najlepsze krajowe i zagraniczne doświadczenia.

Cele operacyjne Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej:

- 1) Dokonanie kompleksowej, empirycznej diagnozy funkcjonowania edukacji ekologicznej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem jej źródeł, priorytetów i stosowanych w niej metod i procedur wdrożenia;
- 2) Dostarczenie informacji o optymalnym systemie edukacji ekologicznej w kraju i o warunkach dochodzenia do takiego systemu;
- 3) Wypełnienie zobowiązań wynikających z sygnowanych przez RP porozumień międzynarodowych;
- 4) Inspirowanie potencjalnych podmiotów do tworzenia branżowych, resortowych, regionalnych, lokalnych, instytucjonalnych oraz innych programów edukacji ekologicznej;
- 5) Stworzenie jednolitego dokumentu pozwalającego monitorować rozwój edukacji ekologicznej w Polsce w kontekście oczekiwań społecznych i możliwości realizacyjnych.

Program nauczania:

Przedszkola – w programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów, czy zajęć plastycznych.

Szkoła podstawowa i gimnazjum – edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na przyrodzie lub na innych przedmiotach w postaci ścieżki edukacyjnej.

Ścieżka edukacyjna to zestaw treści i umiejętności o istotnym znaczeniu wychowawczym, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów (bloków przedmiotowych) lub w postaci odrębnych zajęć.

Celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- 1) Uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania.
- 2) Budzenie szacunku do przyrody.
- 3) Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- 4) Zdobywanie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu.
- 5) Poznanie współzależności człowieka i środowiska.
- 6) Wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko.
- 7) Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Ścieżka edukacyjna:

Program ścieżki edukacyjnej łączy ogólne treści niezbędne w edukacji ekologicznej w gimnazjum. Tymi koniecznymi treściami są:

- 1) Przyczyny i skutki niepożądanych zmian w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze.
- 2) Różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna, ekosystemów) – znaczenie jej ochrony.
- 3) Żywność – oddziaływanie produkcji żywności na środowisko.
- 4) Zagrożenia dla środowiska wynikające z produkcji i transportu energii; energetyka jądrowa – bezpieczeństwo i składowanie odpadów.

Program ten uszczegóławia powyższe treści, a w kilku miejscach wykracza poza nie. Dotyczy to szczególnie tych treści, które mają nawiązywać do własnego doświadczenia dziecka i jego znajomości najbliższej okolicy oraz regionu. Program koncentruje się wokół:

- 1) Zagadnień zmienności w środowisku: naturalnej, jako tła porównawczego oraz zależnej od działalności człowieka w środowisku.
- 2) Najważniejszych problemów ekologicznych współczesnego świata.
- 3) Sposobów gospodarowania w miejscu swojego zamieszkania.
- 4) Wartości, jaką stanowi różnorodność biologiczna.

W realizacji programu tak w szkole podstawowej jak i w gimnazjum ważne jest:

- 1) Prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie.
- 2) Preferowanie metod aktywizujących uczniów, takich jak: praca z mapą w terenie, zbieranie danych i ich opracowanie, dyskusje, debaty, wywiady, reportaże, ankietowanie, podejmowanie decyzji – metodą drzewa decyzyjnego, tworzenie „banków pomysłów”, metaplanów itp.
- 3) Porównywanie zjawisk, procesów, problemów występujących w najbliższej okolicy z podobnymi i odmiennymi w innych regionach, krajach, kontynentach.
- 4) Stosowanie różnorodnych skal przestrzennych prowadzących do porównywania i odróżniania zjawisk, procesów, przyczyn i skutków.
- 5) Wykorzystywanie na lekcjach danych liczbowych, tabel, map, wykresów, zdjęć, rycin w celu kształcenia umiejętności interpretacji zawartych w nich informacji.
- 6) Organizowanie wspólnych, wcześniej zaprojektowanych przez uczniów działań w najbliższym środowisku, prowadzących do pozytywnych zmian.
- 7) Ukazywanie pozytywnej działalności człowieka w środowisku, jako dróg właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych.
- 8) Głoszenie idei, haseł proekologicznych, które są zgodne z własnymi czynami.
- 9) Integrowanie i korelowanie treści nauczania w obrębie różnych przedmiotów i bloków przedmiotowych.

Szkoły średnie

Geografia – wśród celów nauczania geografii w szkole średniej możemy znaleźć: zdobycie wiedzy o środowisku i relacjach w nim zachodzących; zrozumienie przez uczniów złożoności procesów, którym podlega środowisko i konieczności zachowania równowagi w środowisku.

W treściach kształcenia problemy ekologiczne przewijają się często np.:

- zanieczyszczenie i ochrona wód, zanieczyszczenie i ochrona powietrza, zagrożenie i ochrona lasów, motywy i zasady racjonalnej gospodarki, zasobami naturalnymi, uciążliwość przemysłu dla środowiska i zdrowia ludzi, przemiany środowiska w wyniku prowadzenia gospodarki rolnej,
- racjonalne gospodarowanie środowiskiem, wyczerpywanie się możliwości produkcyjnych biosfery, urbanizacja, racjonalne gospodarowanie energią, zagrożenie ekologiczne związane z transportem, oraz odpowiedzialność jednostek i społeczeństw za lokalne środowisko, stanowiące część przestrzeni globalnej.

Biologia i ochrona środowiska – hasła programowe, które wchodzą w skład materiału z ekologii i ochrony środowiska to m.in.:

- przyrodnicze podstawy kształtowania środowiska;
- populacja – struktura,
- dynamika; biocenoza – podstawowe poziomy troficzne;
- ekosystem – struktura krążenia materii i przepływ energii, produktywność ekosystemów; homeostaza;
- sukcesja;
- stan zasobów w Polsce i na świecie;
- zasoby odnawialne i nieodnawialne;
- racjonalna gospodarka zasobami;
- planowanie przestrzenne;
- kształtowanie krajobrazu;
- degradacja środowiska i sposoby jej przeciwdziałania;
- ekologiczne podstawy rekultywacji środowisk zniszczonych;
- organizacja ochrony środowiska w Polsce.

Hasła te poparte są analizą materiałów źródłowych dotyczących aktualnych problemów ochrony środowiska – parków narodowych, rezerwatów przyrody, roślin i zwierząt chronionych, oraz wpływem zanieczyszczeń środowiska na zdrowie człowieka.

W ramach edukacji ekologicznej mieszkańcy Gminy Miasto Pszów mogą korzystać z szerokiego spektrum placówek zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego. Dzięki dobremu skomunikowaniu regionu, stosunkowo niewiele czasu zajmuje podróż do ośrodków prowadzących działania związane z edukacją ekologiczną, jak np. Pszczyna czy Pawłowice.

Mieszkańcy Gminy Miasta Pszów mogą także brać udział w akcja ekologicznych organizowanych przez jednostki administracyjne oraz szkoły. Można do nich zaliczyć:

- Akcję „Sprzątanie świata”;
- Obchody „Dnia Ziemi”;
- Udział w Gminnym Konkursie Ekologicznym.

Co więcej, terenie gminy prowadzona jest, w sposób ciągły, edukacja ekologiczna oraz polityka informacyjna dotycząca prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, a także omawiająca zagrożenia wynikające ze spalania odpadów w domowych piecach.

4.2.1 Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Miasta Pszów.

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach.	Gmina Miasto Pszów
2.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Gmina Miasto Pszów, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy zajmujący się zbiórką odpadów komunalnych
3.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie odnawialnych źródeł energii.	Gmina Miasto Pszów
4.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony przyrody.	Gmina Miasto Pszów, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Lasy Państwowe
5.	Organizacja imprez masowych (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata).	Gmina Miasto Pszów
6.	Prowadzenie szkoleń z zakresu dobrych praktyk rolniczych oraz upraw ekologicznych.	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
7.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie racjonalnej gospodarki nawozami.	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

4.3. Poważne awarie

4.3.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej” – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;

2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodująca zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji udostępnionych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, według stanu na rok 2014 na terenie Gminy Miasta Pszów nie występują zarówno Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR), jak i Zakłady Dużego Ryzyka (ZDR).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Przez teren Gminy Miasta Pszów przebiega droga wojewódzka nr 933. Należy pamiętać także o tym, iż paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

4.3.2 Zagrożenia

Na terenie Gminy Miasta Pszów nie występują ZZR oraz ZDR, jednakże przez jej obszar lub w pobliżu przebiegają trakty komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne. Może to generować zagrożenia wystąpienia poważnej awarii.

4.3.3. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR).	Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach, Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej w Katowicach

5. Ochrona zasobów przyrody

5.1. Lasy

5.1.1. Stan aktualny

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy Miasta Pszów wynosi 255,01 ha, co daje lesistość na poziomie 12,5%. Wskaźnik lesistości

gminy jest zatem niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,2%. Strukturę gruntów leśnych na terenie Gminy Miasta Pszów przedstawiono w poniższej tabeli.

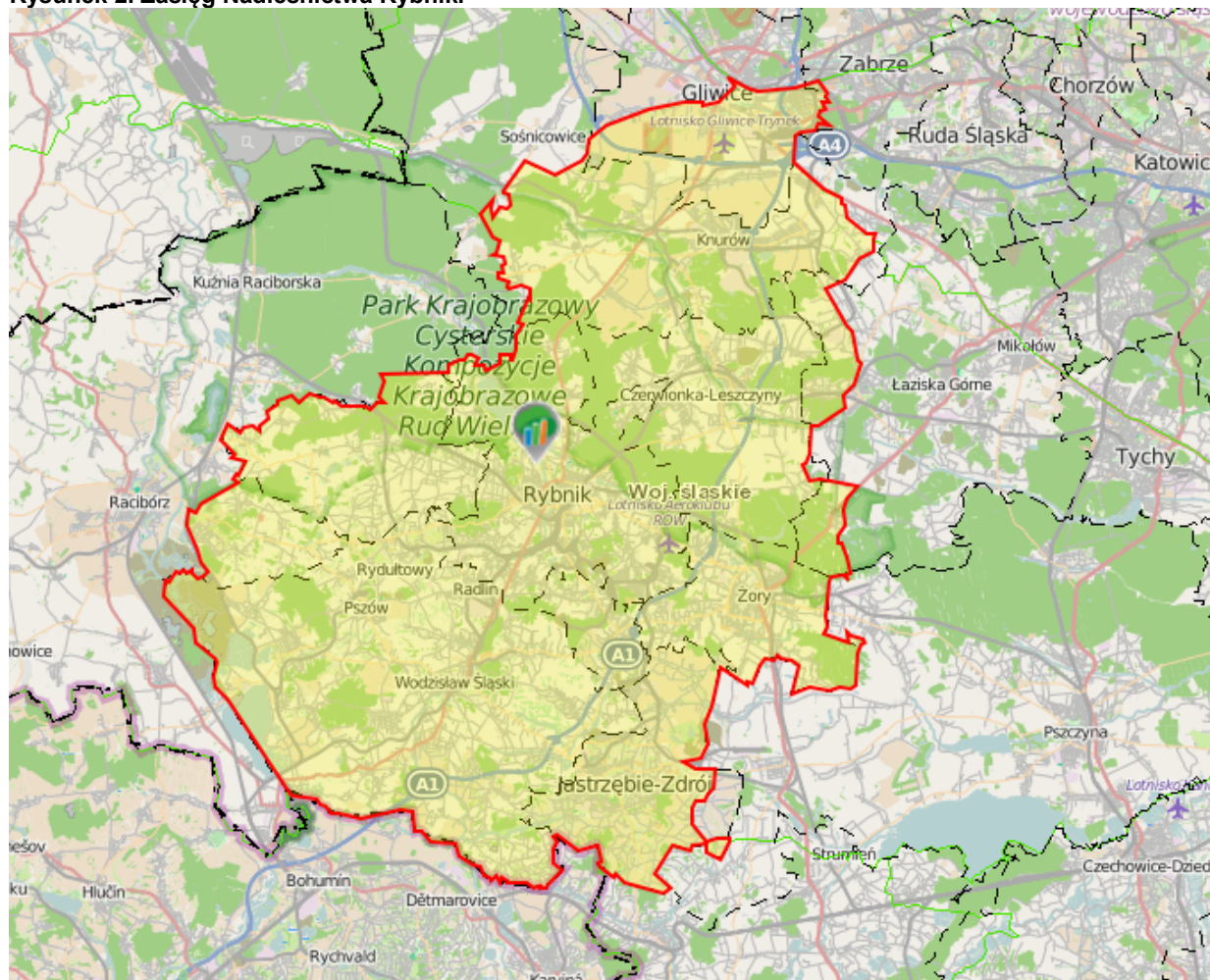
Tabela 7. Struktura lasów Gminy Miasta Pszów w roku 2013.

Lasy		
Powierzchnia ogółem	ha	255,01
Lesistość	%	12,5
Lasy publiczne ogółem	ha	236,31
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	220,31
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	206,85
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	4,46
Lasy publiczne gminne	ha	16,00
Lasy prywatne ogółem	ha	18,70

Źródło: GUS

Lasy na terenie Gminy Miasta Pszów podlegają Nadleśnictwu Rybnik. Jego zasięg przedstawiono poniżej.

Rysunek 2. Zasięg Nadleśnictwa Rybnik.

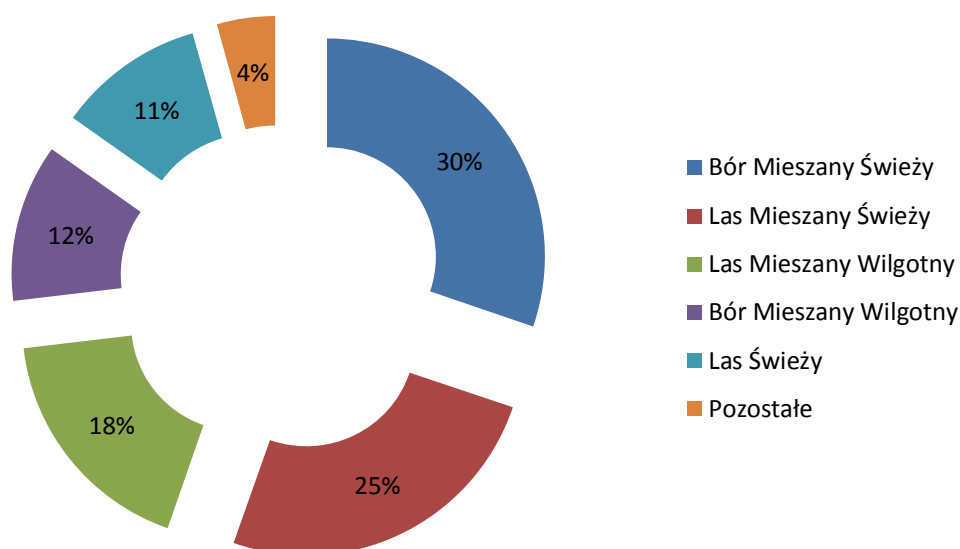


Źródło: Bank Danych Leśnych

Zgodnie z danymi Nadleśnictwa na jego terenie występują następujące typy siedliskowe lasu:

- **Bór świeży** – powstaje na glebach rdzawych oraz bielcowych. W drzewostanie dominują sosny z domieszkami świerka, brzozy brodawkowej oraz jodły. Podszycie najczęściej tworzą jałowce, dęby bezszypułkowe oraz jarzęby, natomiast runo złożone jest z mchów, borówki czernicy oraz roślin wierzchlinowatych
- **Bór mieszany świeży** – występuje na dość ubogich glebach bielcowych oraz rdzawych utworzonych na piaskach i żwirach utworzonych w czasie procesów akumulacyjnych. Do gatunków głównych tego siedliska leśnego zalicza się sosny oraz świerki. Domieszkowo mogą także występować: buk, dęby, lipy, brzozy, jodły oraz modrzewie. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny, kruszyny, trzmieliny oraz wiciokrzew pomorski. W skład runa borów mieszanych świeżych wchodzi: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, kłosownica leśna czy orlica pospolita.
- **Bór mieszany wilgotny** – występuje na obszarach będących pod wpływem wód gruntowych, często w pobliżu boru wilgotnego. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych a także na glebach murszowych oraz torfowych. Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami dębu, topoli, osiki oraz jodły. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny oraz kruszyny. W skład runa borów mieszanych wilgotnych wchodzi m.in.: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, orlica pospolita, szczawik zajęczy czy bagno.
- **Bór mieszany bagienny** – występuje na torfach wysokich i przejściowych, które zostały odwodnione (niski poziom wód gruntowych). Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami brzozy omszonej. W podszyciu napotyka się kruszyny oraz wierzby krzewiaste. W skład runa borów mieszanych bagiennych wchodzi rośliny bagiennie oraz turzyce.
- **Las mieszany świeży** – występuje na glebach brunatnych oraz płowych, rzadziej na bielcach i glebach rdzawych. Główny drzewostan tworzą sosna, dąb, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, brzozy, osiki, lipy oraz klonu. W podszyciu napotyka się trzmielin, jarzęb, leszczynę, kruszynę, wiciokrzew, głóg oraz dereń. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez kombinację roślin charakterystycznych dla lasów mieszanych oraz borów mieszanych.
- **Las mieszany wilgotny** – występuje na średniożywnych i wilgotnych siedliskach, często w obniżeniach terenu, w których zalegać mogą wody gruntowe. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych, brunatnych a także na glebach murszowych oraz zdegradowanych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb szypułkowy, świerk oraz jodła. W podszyciu napotyka się jarzęb, leszczynę, kruszynę oraz czeremchę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne.

- **Las mieszany bagienny** – zajmuje siedliska żyzne i wilgotne, często wokół zarastających zbiorników wodnych. Tworzy się na torfach przejściowych. Główny drzewostan tworzy sosna, świerk, brzoza omszona oraz olsza czarna. Powyższe gatunki mogą być również domieszkami, w zależności od gatunku dominującego. W podszyciu napotyka się jarząb, jałowec, kruszynę oraz łożę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne charakterystyczne dla siedlisk torfowych wraz z roślinnością borową.
- **Las świeży** – zajmuje siedliska żyzne oraz bardzo żyzne. Tworzy się na glebach brunatnych oraz płowych. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, lipy, klonu, jawora, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się leszczynę, trzmielinę, kruszynę, jarząb, głóg, dereń, porzeczkę alpejską oraz bez czarny. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny kwitnące wiosną – przed drzewostanem. Jest to spowodowane zwartym drzewostanem i mniejszą ilością słońca przedostającego się do niższych partii lasu.
- **Las wilgotny** - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, wilgotne. Tworzy się na glebach brunatnych, murszowo-torfowych, murszowatych, gruntowo-glejowych oraz niektórych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy oraz jesion z domieszkami wiązu, klonu, jawora, lipy, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny, bez koralowy, porzeczkę czarną, dereń, trzmielinę oraz kalinę koralową. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez wysokie byliny, w tym dużą ilość roślin azotolubnych takich jak pokrzywy.
- **Ols** – zajmuje siedliska bagiennie z płytkimi wodami gruntowymi, często występuje w dolinach rzecznych oraz wokół jezior. Tworzy się na torfach niskich. Główny drzewostan tworzy olsza czarna z domieszkami jesionu, brzozy omszonej oraz świerka. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny oraz czarna porzeczkę. Charakterystyczną cechą runa lasów olsowych jest występowanie roślin typowych dla lasów (mchy, paprocie) oraz roślin szuwarowych.
- **Ols jesionowy** – zajmuje tereny zalewane o utrudnionym odpływie wody, przez co występują tam procesy zabagnienia gleby. Tworzy się on na glebach kwaśnych lub zasadowych z dużą zawartością substancji organicznych. Główny drzewostan tworzy jesion oraz olsza z domieszkami wiązu i brzozy. Skład podszycia jest bardzo podobny do Olsów. W olsach jesionowych dodatkowo występują chmiel zwyczajny, śledziennica skrętolistna, kozłek lekarski
- **Lasy łąkowe** – związane są z siedliskami wilgotnymi, na których występują okresowe zalewy. Zazwyczaj porastają doliny rzek. Trzon drzewostanu tworzą topole, jesiony, wiązy i dęby.



Źródło: Nadleśnictwo Rybnik.

5.1.2. Identyfikacja zagrożeń

Siedliska leśne występujące na terenie Gminy Miasta Pszów są narażone na szereg zagrożeń dotyczących różnych elementów środowiska. Do najgroźniejszych należą:

- Szkodniki oraz pasożyty – choroby wywoływane przez owady oraz grzyby stanowią duże zagrożenie dla terenów leśnych zwłaszcza, że w dalszym ciągu ich duża część to monokultury, które sprzyjają ich rozprzestrzenianiu. Zapobiega się temu zjawisku poprzez wprowadzanie do zalesień domieszek innych gatunków drzew.
- Zanieczyszczenia powietrza pochodzenia przemysłowego oraz komunikacyjnego – ten rodzaj zanieczyszczeń może niszczyć tkanki roślin lub wpływać na ograniczenie fotosyntezy. W większym stopniu dotyczy on drzew iglastych. Jego wpływ jest większy w pobliżu tras komunikacyjnych oraz ośrodków przemysłowych.
- Pożary – źródłem pożarów lasów z uwagi na rolniczy charakter gminy może być wypalanie traw. Innym zagrożeniem jest niewłaściwa gospodarka leśna czy ruch turystyczny. Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia pożaru zaleca się przeprowadzanie akcji mających na celu edukację ludności w zakresie przeciwdziałania pożarom.
- Czynniki atmosferyczne – czynnikiem atmosferycznym mającym największy wpływ na siedliska leśne może być wiatr, który przy dużym nasileniu może doprowadzić do złamania drzewa lub uszkodzeń systemu korzeniowego.

5.1.3. Cele i strategia działań

Cel średniokresowy do roku 2022:

Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej na terenie Gminy Miasta Pszów.

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie.	Gmina Miasto Pszów
2.	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych.	Właściciele prywatni
3.	Realizacja Krajowego Planu Zwiększenia Lesistości na terenie Gminy Miasta Pszów.	Nadleśnictwo, Gmina Miasto Pszów, Właściciele prywatni

5.2. Ochrona przyrody

5.2.1. Stan aktualny

Na terenie Gminy Miasta Pszów nie występują obszarowe formy ochrony przyrody.

5.2.2. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie Gminy Miasta Pszów.

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Bieżące utrzymanie zieleni na gruntach komunalnych oraz zieleni zorganizowanej.	Gmina Miasto Pszów
2.	Bieżące utrzymanie zieleni przydrożnej.	Administratorzy dróg
3.	Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	Gmina Miasto Pszów Lasy Państwowe

5.3. Ochrona powierzchni ziemi

5.3.1. Stan aktualny

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Gminy Miasta Pszów są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na terenie Gminy Miasta Pszów można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby płowe** - tworzące się na skałach kwaśnych i zasadowych oraz utworach ilowych, posiadają one zróżnicowany na poziomy genetyczny profil. Gleby te charakteryzuje

wymycie iłu koloidalnego oraz przemieszczenie go do niższego poziomu glebowego. Wykazują one średnią żyzność.

- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, na terenie Gminy Miasta Pszów przeważają:
 - **Brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu.
- **Czarne ziemie** - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych.

Klasy bonitacyjne

Zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym Gminy Miasta Pszów, na jej obszarze dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, z czego gleby klasy III stanowią około 42,2 % powierzchni a gleby klasy IV – 50,6%. Pozostałe klasy zajmują zaledwie 7,2% powierzchni.

Gdzie:

Gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).

Gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.

Gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.

Gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

Gleby klasy V - gleby orne słabe. Są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne. Do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie zmeliorowanych albo takich, które do melioracji się nie nadają.

Gleby klasy VI - gleby orne najłabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Miasta Pszów

Użytki rolne na terenie Gminy Miasta Pszów stanowią 61,8% całego obszaru gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 8. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na rok 2013).

Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Użytki rolne (ogółem)	ha	1263
2	Grunty orne	ha	962
3	Sady	ha	12
4	Łąki trwałe	ha	126
5	Pastwiska trwałe	ha	134
Pozostałe grunty i nieużytki			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Nieużytki	ha	68

Źródło: GUS.

Odczyn pH

O odczynie pH decyduje poziom stężenia jonów wodorowych w glebie. Do źródeł zakwaszenia gleb zalicza się m.in.:

- procesy geologiczne,
- procesy glebotwórcze,
- wymywanie jonów zasadowych,
- pobieranie wapnia przez rośliny,
- niewłaściwy dobór nawozów,
- kwaśne deszcze.

Na terenie Gminy Miasta Pszów przeważają gleby o charakterze kwaśnym. Kwaśny odczyn pH wpływa niekorzystnie na pobieranie składników pokarmowych przez rośliny z gleby. W wyniku zakwaszenia gleb, proces pobierania przez rośliny składników pokarmowych, w istotny sposób jest utrudniony. Ponadto, dochodzi wówczas do aktywacji związków toksycznych, czego efektem jest wzrost pobierania metali ciężkich przez rośliny. W efekcie, zjawiska te prowadzą do zmniejszenia ilości plonów i pogorszenia jakości uzyskanych produktów.

Tabela 9. Zmienność odczynu gleby wraz ze zmianą zakresu odczynu pH.

Zakres pH	Odczyn gleby
≤ 4,5	bardzo kwaśny
4,6 – 5,5	kwaśny
5,6 – 6,5	lekko kwaśny
6,6 – 7,2	obojętny
> 7,3	zasadowy

Najbliższy punkt objęty badaniami Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski prowadzonymi przez IUNG w Puławach przy współpracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej znajdował się w miejscowości Czernica, na terenie gminy Gaszowice.

Charakterystyka gleb w punkcie pomiarowym nr 329 – Czernica.

Punkt: 329

Miejscowość: Czernica

Gmina: Gaszowice

Województwo: śląski; Powiat: rybnicki

Kompleks: 2 (pszenny dobry) Typ: Bw (gleby brunatne wylugowane);

Klasa bonitacyjna: III a;

Gatunek gleby wg:

BN-78/9180-11: gp (glina piaszczysta);

PTG 2008: gp (glina piaszczysta);

USDA: FSL (fine sandy loam)

Tabela 10. Uziarnienie gleb.

Uziarnienie	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
1,0-0,1 mm	udział w %	54	56	55	57
0,1-0,02 mm	udział w %	22	21	21	18
< 0.02 mm	udział w %	24	23	24	25
2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	65
0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	30
< 0.002 mm	udział w %	7	6	5	5

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 11. Odczyn gleb.

Odczyn i węglany	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Odczyn "pH " w zawiesinie H ₂ O	pH	6.4	5.9	5.6	5.5
Odczyn "pH " w zawiesinie KCl	pH	5.3	5.2	4.7	3.9
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 12. Substancje organiczne w glebach.

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Próchnica	%	1.41	1.68	1.27	2.55
Węgiel organiczny	%	0.82	0.97	0.74	1.48
Azot ogólny	%	0.080	0.087	0.058	0.120
Stosunek C/N		10.2	11.1	12.7	12.3

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 13. Właściwości sorpcyjne gleb.

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	1.80	1.85	2.78	5.33
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	0.32	1.40
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	0.14	1.12
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	4.37	3.94	3.37	3.30
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0.44	0.50	0.86	0.59
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0.06	0.03	0.07	0.07
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0.40	0.42	0.56	0.76
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	5.27	4.89	4.86	4.72
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	7.07	6.74	7.64	10.05
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	74.54	72.55	63.61	46.97

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 14. Pozostałe właściwości gleb.

Pozostałe właściwości	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA	µg*kg ⁻¹	18.70	18.50	17.20	14.64
Radioaktywność	Bq*kg ⁻¹	18.70	18.50	17.20	14.64
Przewodnictwo elektryczne właściwe	mS*m ⁻¹	18.70	18.50	17.20	14.64
Zasolenie	mg KCl*100g ⁻¹	18.70	18.50	17.20	14.64

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 15. Całkowita zawartość pierwiastków śladowych.

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Mangan	mg*kg ⁻¹	357	383	359	372
Kadm	mg*kg ⁻¹	0.41	0.47	0.39	0.30
Miedź	mg*kg ⁻¹	6.2	7.5	6.2	7.3
Chrom	mg*kg ⁻¹	12.2	12.8	10.5	20.2
Nikiel	mg*kg ⁻¹	10.7	9.7	10.8	15.3
Ołów	mg*kg ⁻¹	10.7	13.9	14.3	17.5
Cynk	mg*kg ⁻¹	46.7	45.0	44.5	67.4
Kobalt	mg*kg ⁻¹	2.56	3.05	3.84	6.89
Wanad	mg*kg ⁻¹	31.7	36.0	38.8	23.8
Lit	mg*kg ⁻¹	14.5	13.4	12.0	14.1
Beryl	mg*kg ⁻¹	0.80	0.70	0.62	0.85

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Bar	mg*kg-1	78.3	83.7	78.8	71.1
Stront	mg*kg-1	62.7	61.3	60.9	52.2
Lantan	mg*kg-1	15.2	14.6	11.0	14.5

Źródło: www.gios.gov.pl

5.3.2. Zagrożenia

Z uwagi na fakt, iż przeważająca część Gminy Miasta Pszów to tereny uprawne, istotny wpływ na powierzchnię terenu oraz środowisko glebowe ma rolnictwo. Wynika to z faktu, iż obejmuje ono swoim oddziaływaniem duży obszar i powoduje zasadnicze zmiany w środowisku naturalnym. Najbardziej istotne zagrożenia związane z rolniczym użytkowaniem gruntów to:

- niszczenie mechaniczne roślinności oczek i mokradeł śródpolnych, zwłaszcza pozbawionych zarośli i zadrzewień przywodnych podczas prac polowych, niszczenie chemiczne poprzez stosowanie środków ochrony roślin i nadmierny spływ biogenów z pól,
- stosowanie na całej powierzchni upraw polowych środków ochrony roślin, powodujące ubożenie i zanikanie roślinności segetalnej,
- intensywne zagospodarowanie użytków zielonych z oraniem, „meliorowaniem”, nawożeniem, obsiewem szlachetnymi gatunkami traw, stosowaniem środków ochrony roślin powodujące drastyczne ubożenie bogactwa florystycznego łąk.

Kolejnym zagrożeniem jest fizyczna degradacja gleb, poprzez erozję wodną i eoliczną. Nasilenie naturalnych procesów erozyjnych spowodowane jest zmianą stosunków wodnych, mechanizacją rolnictwa, niewłaściwym wypasem bydła oraz likwidacją murków, miedz i zadrzewień śródpolnych.

5.3.3. Surowce naturalne oraz ich eksploatacja

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Miasta Pszów zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 16. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Miasta Pszów.

Nazwa złoża	Gminy	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]
Anna	Pszów, Kornowac, Radlin, Rydułtowy, Wodzisław Śląski, Lubomia	Węgiel kamienny	3 500,00
Anna 1	Radlin, Pszów, Rydułtowy	Węgiel kamienny	-
Marcel	Pszów, Radlin, Świerklany, Wodzisław Śląski, Gorzyce, Markłowice, Mszana, Miasto rybnik	Węgiel kamienny	5 730,00
Rydułtowy	Pszów, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Radlin, Rydułtowy, Miasto Rybnik	Węgiel kamienny	4 519,00

Nazwa złoża	Gminy	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]
Wodzisław Śląski	Pszów	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	4,40

Źródło: PIG

Na terenie Gminy Miasta Pszów występują złoża surowców mineralnych, do których należą: węgiel kamienny oraz surowce ceramiki budowlanej. Posiadanie złóż surowców naturalnych jest czynnikiem pozytywnym, jednak nakłada on na gminę szereg obowiązków. Prace wydobywcze powodują zmiany w naturalnym krajobrazie, środowisku glebowym oraz stosunkach wodnych. Gmina zobowiązana jest do kontrolowania podmiotów działających na jej terenie oraz dokładania starań, aby wydobywanie prowadzone było zgodnie z obowiązującymi przepisami. Podmioty posiadające koncesję na eksploatację złoża kopaliny są zobowiązane do ochrony złoża, wód powierzchniowych oraz podziemnych, a także powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest także do przeprowadzenia prac rekultywacyjnych w celu przywrócenia do właściwego stanu elementów przyrodniczych.

5.3.4. Cele i strategia działań

Cel średniokresowy do roku 2022:

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi oraz racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych.

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Ochrona zasobów złóż kopaliny poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	Gmina Miasto Pszów
2.	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym, rolnym lub rekreacyjno-wypoczynkowym.	właściciele gruntów, przedsiębiorcy
3.	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

6. Stan środowiska

6.1. Wody

6.1.1. Stan wyjściowy – wody powierzchniowe

Obszar Gminy Miasta Pszów zlokalizowany jest w zlewni jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie **PLGW6210140**, oraz w zlewniach sześciu części jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- PLRW60006114889 Lesznica z Jedłownickim,
- PLRW600023115169 Łęgoń I,
- PLRW600023115322 Plęsnica,
- PLRW60006115651 Ruda do zbiornika Rybnik bez Potoków: z Przegędzy i Kamienia,
- PLRW60006115683 Sumina do Dopływu w Suminie.

Gmina Miasto Pszów w całości zlokalizowana jest w zlewni rzeki Odry. Jej obszar obejmuje cztery zlewnie II rzędu – Olzy, Rudy, Suminy oraz Syrynki. Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w zlewni Olzy, północna w zlewni Suminy natomiast południowa oraz centralna część miasta należy do zlewni Syrynki. Do najważniejszych cieków gminy można zaliczyć: Suminę, Dopływ z Krzyżkowic, Nacynę, Potok Radliński, Potok Jedłownicki, Syrynkę oraz Dopływ z Pszowa. Ten ostatnim jest dopływem największego cieków miasta – Syrynki. Syrynka odwadnia około 50% powierzchni Gminy Miasta Pszów.

W północnej części miasta swoje źródło ma rzeka Sumina, w części południowo-wschodniej (zlewnia Olzy) swój początek biorą dwa potoki: Potok Jedłownicki i Potok Radliński, natomiast we wschodniej części ma swoje źródło Nacyna.

Na terenie Gminy Miasta Pszów występują także zbiorniki wód stojących. Większość z nich ma charakter stawów hodowlanych.

6.1.2. Jakość wód – wody powierzchniowe

Stan rzek

W celu określenia jakości wód powierzchniowych na terenie województwa śląskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi monitoring jakości wód powierzchniowych. W ramach prowadzonej oceny, wykonano badania stanu jakości wód w dwóch miejscach pomiarowych na terenie Gminy Miasta Pszów oraz w trzech miejscach poza obszarem omawianej gminy. Wszystkie prezentowane wyniki badań dotyczą JCWP płynących przez teren Gminy Miasta Pszów. Informacje na temat ich stanu oraz schematu oceny jednolitych części wód powierzchniowych przedstawiono poniżej.

Tabela 17. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny / umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny / słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny / zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ.

Wyniki oceny jakości JCW na terenie Gminy Miasta Pszów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Wyniki badań jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na rok 2013).

Nazwa JCWPd	Kod ocenianej jcw	Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan ogólny
Leśnica z potokiem Jedłownicim	PLRW60006114889	PL02S1301_1132	Leśnica - ujście do Szotkówki	V	I	PSD	ZŁY	ZŁY
Łęgoń	PLRW600023115169	PL02S1301_1137	Potok Łęgoń I - ujście do Odry	III	I	PSD	UMIARKOWANY	ZŁY
Płęśnica	PLRW600023115322	PL02S1301_1138	Płęśnica - ujście do Odry	III	I	II	UMIARKOWANY	ZŁY
Ruda do zb. Rybnik bez Potoków: z Przegędzy i Kamienia	PLRW60006115651	PL02S1301_1143	Ruda - powyżej zbiornika Rybnik	IV	I	II	SŁABY	ZŁY

Nazwa JCWPd	Kod ocenianej jcw	Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan ogólny
Sumina do Dopływu w Suminie	PLRW60006115683	PL02S1301_1148	Sumina – miejscowość Sumina	IV	II	II	SŁABY	ZŁY

źródło: WIOŚ Katowice.

Gdzie:

- I klasa jakości – stan bardzo dobry,
- II klasa jakości – stan dobry,
- III klasa jakości – stan umiarkowany,
- IV klasa jakości – stan słaby.

Zgodnie z oceną Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach stan wód powierzchniowych płynących przez teren Gminy Miasta Pszów określa się jako zły.

Zbiorniki wodne

Jak wynika z danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie Gminy Miasta Pszów nie prowadzono badań powierzchniowych wód stojących.

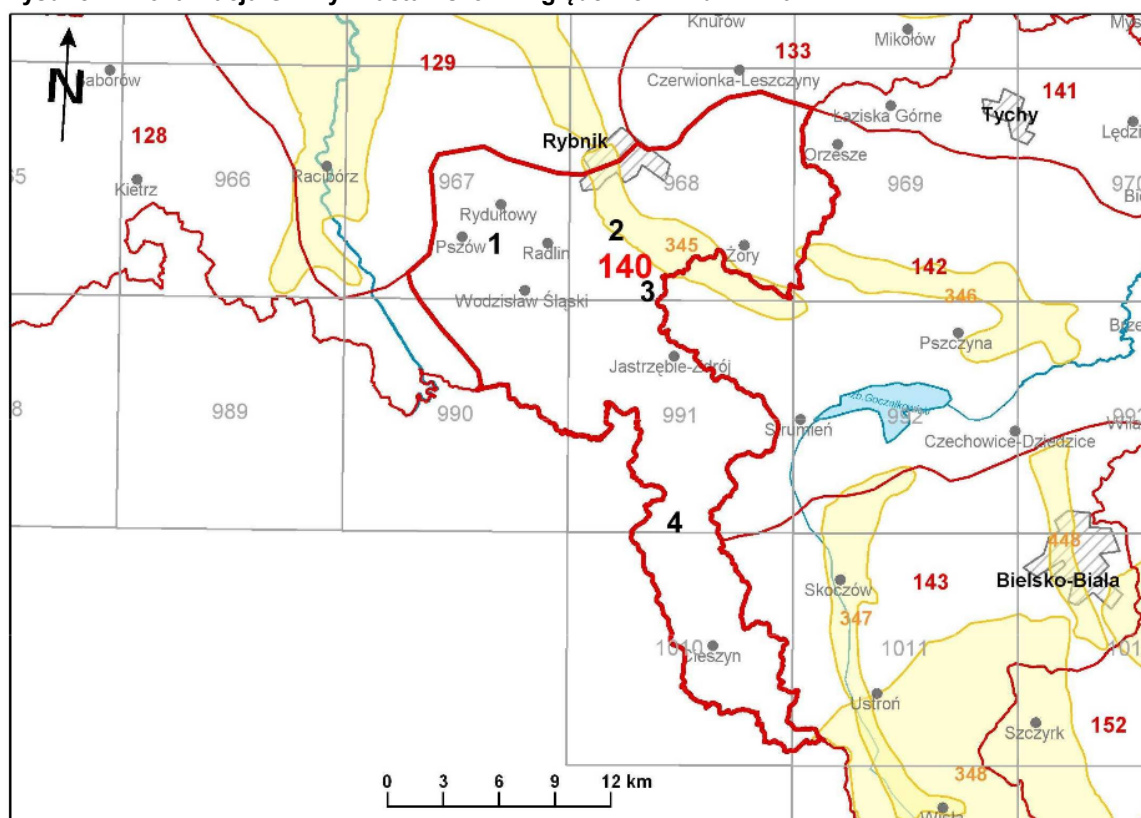
6.1.3. Stan wyjściowy – wody podziemne

Gmina Miasto Pszów jest zlokalizowana na obszarze przedkarpackiego regionu hydrologicznego, w którym głównymi poziomami użytkowymi wód są poziomy miocenijskie oraz czwartorzędowe. Na terenie miasta nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)²

Przeważający obszar Gminy Miasta Pszów zlokalizowany jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych nr 140 o kodzie PLGW6210140. Powierzchnia JCWPd nr 140 wynosi 734,77 km². Głębokość występowania wód słodkich kształtuje się na poziomie około 165 - 310 m p.p.t. Omawiana JCWPd obejmuje region Górnej Odry. Obejmuje teren województwa śląskiego, powiatów: rybnickiego, mikołowskiego, wodzisławskiego, pszczyńskiego, cieszyńskiego, miasta Rybnik, miasta Żory, miasta Jastrzębie Zdrój.

Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Miasta Pszów względem JCWPd nr 140.



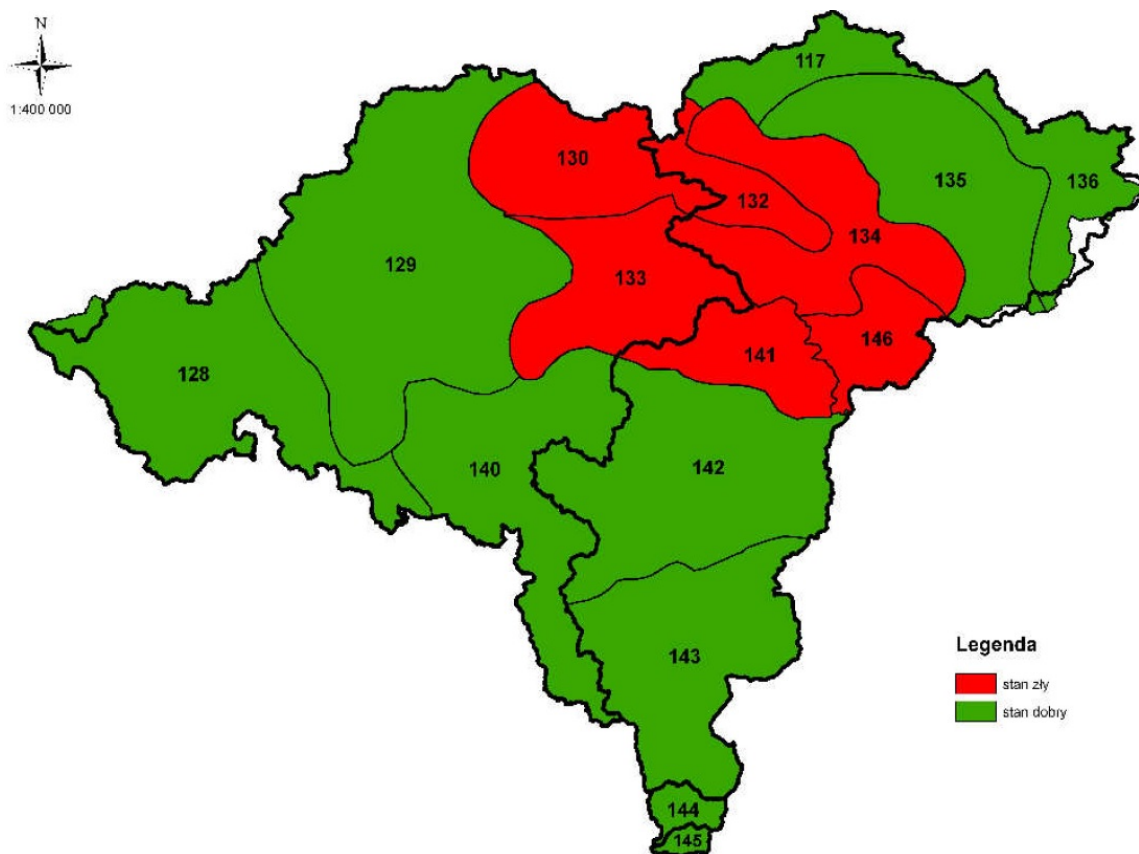
źródło: www.psh.gov.pl

² Źródło: PSH, mjwp.gios.gov.pl.

6.1.4. Jakość wód – wody podziemne³

Stan jakości wód podziemnych określono na podstawie danych udostępnionych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach. Informacje na temat stanu ilościowego i jakościowego przedstawiono poniżej.

Rysunek 5. Ocena stanu ilościowego na podstawie Planów Gospodarowania Wodami.

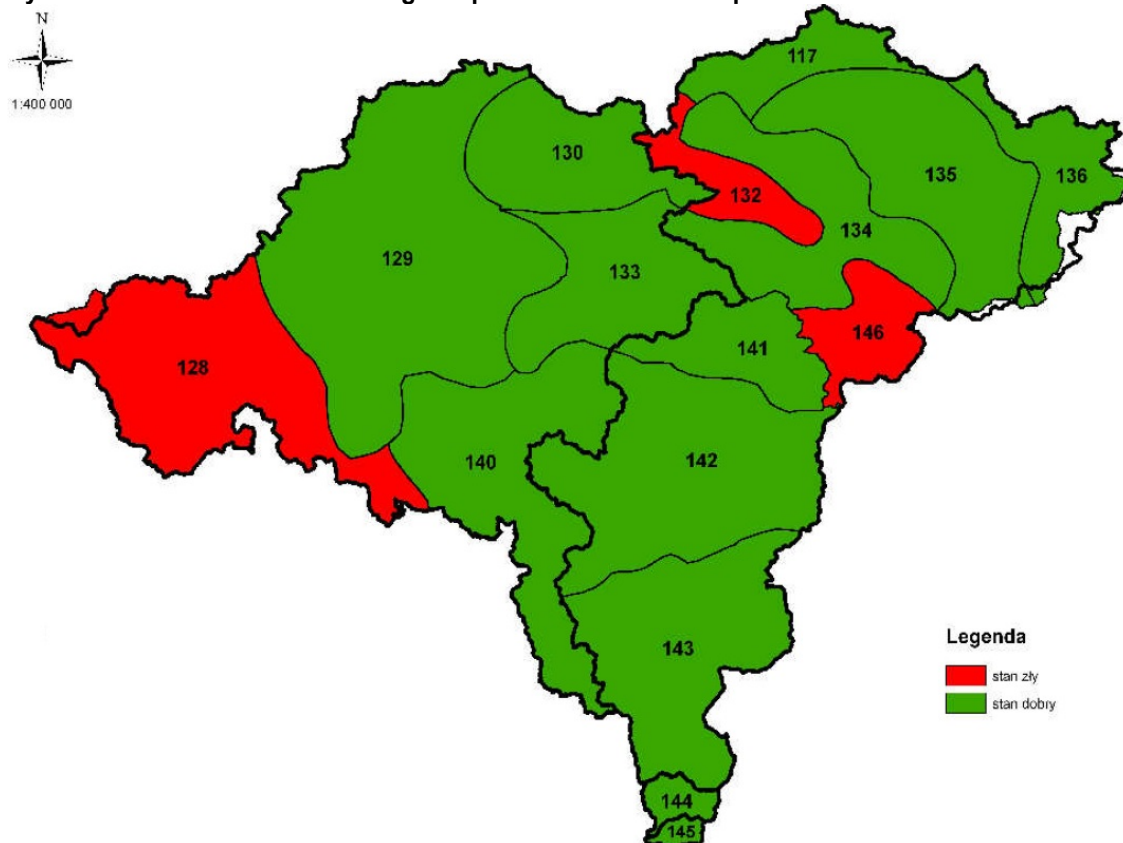


źródło: RZGW Gliwice.

Jak wynika z powyższego rysunku, na terenie JCWPd, w obrębie którego znajduje się Gmina Miasto Pszów, stwierdzono dobry stan ilościowy wód podziemnych. Stan dobry w zakresie ilościowym oznacza, iż dostępne zasoby wodne zbiornika wód podziemnych przekraczają wieloletnią średnią roczną wielkość poboru.

³ Na podstawie „Problematyki wód podziemnych na obszarze RZGW Gliwice”.

Rysunek 6. Ocena stanu ilościowego na podstawie Planów Gospodarowania Wodami.



źródło: RZGW Gliwice.

Jak wynika z powyższego rysunku, na terenie JCWPd, w obrębie którego znajduje się Gmina Miasto Pszów, stwierdzono dobry stan jakościowy wód podziemnych. Stan dobry w zakresie jakościowym oznacza, iż stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają standardów jakości zgodnych z odpowiednimi przepisami UE, nie powodują pogorszenie stanu ekologicznego wód powierzchniowych i ekosystemów, które są bezpośrednio zależne od danego zbiornika wód podziemnych.

6.1.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Miasto Pszów posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 40,4 km z 2 467 połączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego mieszkania. W 2010 roku dostarczono nią 298,9 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów.

Tabela 19. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2010 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci rozdzielczej	km	40,4
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 467

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
3.	woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	298,9
4.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	13 651
5.	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	20,7

Źródło: GUS

6.1.6. Sieć kanalizacyjna

Na terenie Gminy Miasta Pszów znajduje się sieć kanalizacyjna o długości 39,6 km. W 2014 roku odprowadzono nią 207,0 dam³. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 6768 osób, co daje stopień skanalizowania aglomeracji Pszów na poziomie 63,67%. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów.

Tabela 20. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów (stan na 2014 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	39,6
3.	Ścieki odprowadzone	dam ³ /rok	207
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6768
5.	% skanalizowania aglomeracji Pszów	%	63,67

Źródło: GUS

Utrzymaniem sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasta Pszów zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pszowie.

Należy zauważyć, iż rozwój sieci kanalizacyjnej nie nadąża za systemem zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Teren omawianej gminy nie jest w całości skanalizowany. Na terenie Gminy Miasta Pszów występują nieuszczelnione zbiorniki bezodpływowe, które negatywnie wpływają na stan środowiska glebowego, a także na wody powierzchniowe i podziemne.

6.1.7 Oczyszczalnia ścieków

Na terenie Gminy Miasta Pszów znajduje się biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów. Zlokalizowana jest ona przy ul. Śląskiej 104 w Pszowie. Projektowana maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 1 000 m³/d. Proces oczyszczania ścieków jest monitorowany. Na terenie oczyszczalni znajduje się punkt zlewny, do którego dostarczane są ścieki z występujących na terenie gminy zbiorników bezodpływowych (obszary nieskanalizowane). Ilość doprowadzonych ścieków w 2014 roku wyniosła 207 dam³. Wytworzone osady ściekowe zostały zagospodarowane w rolnictwie lub poddano je magazynowaniu.

6.1.8 Zaopatrzenie w wodę

Siecią wodociągową na terenie Gminy Miasta Pszów zarządzają: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o., Amar Sp. z o.o., Miasto Pszów, SM „Orłowiec”. Gmina Miasto Pszów jest praktycznie w całości zwodociągowana i posiada dobrze rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

6.1.9 Zagrożenia

Obszary problemowe dotyczące wód powierzchniowych i podziemnych to:

- zły stan wód powierzchniowych;
- brak pełnego skanalizowania obszaru Gminy Miasta Pszów;
- występowanie na terenie omawianej gminy zbiorników bezodpływowych, będących w słabym stanie technicznym.

Wymienione powyżej obszary problemowe mogą przyczyniać się do pogarszania aktualnego stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy Miasta Pszów.

6.1.10. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie Gminy Miasta Pszów

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej sanitarnej na terenie Gminy Miasta Pszów	Gmina Miasto Pszów
2.	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej deszczowej na terenie Gminy Miasta Pszów	Gmina Miasto Pszów
3.	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów	Gmina Miasto Pszów, Przedsiębiorcy
4.	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.	Gmina Miasto Pszów
5.	Wspieranie finansowe budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (głównie na terenach zabudowy rozproszonej i obszarach trudnych do skanalizowania, gdzie jest to prawnie dozwolone).	Gmina Miasto Pszów, Przedsiębiorcy, Właściciele prywatni
6.	Kanalizacja na terenie Pszowa wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków – dokumentacja projektowa	Gmina Miasto Pszów
7.	Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej	Gmina Miasto Pszów
8.	Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	ŚZMiUW w Katowicach
9.	Monitorowanie cieków wodnych oraz utrzymywanie ich w należytym stanie.	ŚZMiUW w Katowicach
10.	Konserwacja rowów melioracyjnych.	właściciele gruntów, Gmina Miasto Pszów, Spółki Wodne, ŚZMiUW w Katowicach

6.2. Ochrona powietrza

6.2.1. Źródła zanieczyszczenia powietrza

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłem tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza jest:

- spalanie paliwa stałego (węgiel, miął koksowy, koks),
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Niska emisja

W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania.

Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;

Źródło: opracowanie własne

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. W przypadku Gminy Miasta Pszów są to:

- Droga wojewódzka nr 933;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym należą:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)piranu, toluenu i ksylenu. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan i infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zidentyfikować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma

dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 22. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).⁴

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

Źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja o środowisko”.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów, oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja przemysłowa

Źródłem emisji przemysłowej są głównie zakłady produkcyjne i usługowe zlokalizowane na terenie Gminy Miasta Pszów. W celu opisu stanu aktualnego dotyczącego emisji zanieczyszczeń do powietrza z zakładów przemysłowych, przeprowadzono ankietyzację podmiotów zaliczanych do największych emitatorów zanieczyszczeń na terenie omawianej gminy. Informacje, które uzyskano przedstawiono poniżej.

- Kompania Węglowa S.A., Oddział Zakład Elektrociepłowni, "Elektrociepłownia Anna", Ks. P. Skwary 21, 44-370 Pszów
- Kompania Węglowa S.A. Oddział KWK "Rydułtowy - Anna" 44-280 Rydułtowy ul. Leona 2 – była KWK ANNA w likwidacji
- Apator Mining Sp. z o.o. Dział produkcji elektroniki górniczej, 44-370 Pszów; Traugutta 97,

Emisja niezorganizowana

Do tej kategorii zaliczane są inne nie wymienione źródła emisji. Znaczenie w tej kategorii może mieć emisja pochodząca ze zlokalizowanych na terenie gminy oczyszczalni ścieków. Do pozostałych źródeł emisji można zaliczyć itp. wypalanie traw, emisję lotnych związków organicznych związanych z lakierowaniem.

⁴ Wg J. Jakubowski - „Motoryzacja a środowisko”.

6.2.2. Jakość powietrza⁵

Zgodnie z itp. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. Zm.), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, wyznaczono 5 stref:

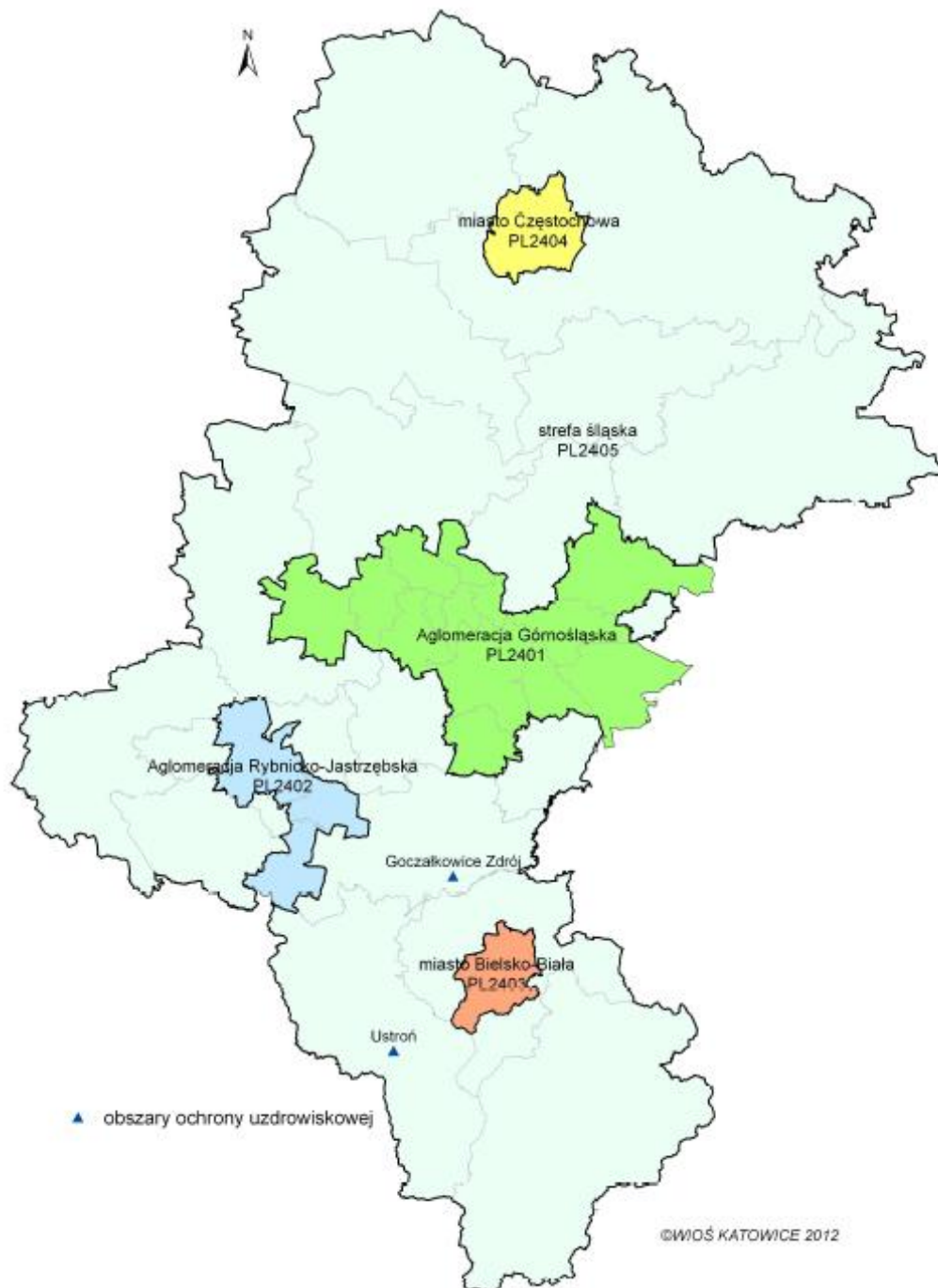
- Miasto Częstochowa (kod strefy: PL2404);
- Miasto Bielsko-Biała (kod strefy: PL2403);
- Aglomeracja Rybnicko-Jastrzębska (kod strefy: PL2402);
- Aglomeracja Górnosląska (kod strefy: PL2401);
- Strefa Śląska (kod strefy: PL2405).

Gmina Miasto Pszów zlokalizowana jest w obrębie strefy śląskiej.

Zgodnie z itp. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. Zm.) oceny jakości powietrza dokonywane są w strefach, w tym w aglomeracjach. Podział województwa śląskiego na strefy przedstawia poniższy rysunek.

⁵ Na podstawie: „Dwunastej Rocznej ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmującą rok 2013”, WIOŚ Katowice 2014 r.

Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy pod względem pomiarów jakości powietrza.



źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmującą rok 2013”, WIOŚ Katowice 2013 r.

Ocenę jakości powietrza prowadzono w oparciu o wyniki stałych stacji pomiarowych, zlokalizowanych w poszczególnych strefach województwa śląskiego. W przypadku braku pomiarów poszczególnych zanieczyszczeń powietrza w wymienionych powyżej stałych punktach monitoringu, do oceny jakości powietrza wykorzystywano stacje badań manualnych.

Jak wynika z danych przekazanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, na terenie Gminy Miasta Pszów nie prowadzono pomiarów dotyczących stanu jakości powietrza.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach dokonuje oceny jakości powietrza w oparciu o strefy. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej (w której znajduje się Gmina Miasto Pszów), pod względem jakości powietrza wynikającej z „Trzynastej rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmującej rok 2014” z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz ochrony roślin, przedstawiono w poniższych tabelach. Wyniki odnoszą się do roku 2014 i są to najbardziej aktualne dane dostępne w chwili opracowania niniejszego dokumentu.

Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 23. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego *	1. Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba trzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem.
C	powyżej poziomu dopuszczalnego *	1. Określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych; 2. Opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany); 3. Kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMŚ w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu.

Źródło: WIOŚ.

Kryterium ochrony zdrowia

Dwutlenek siarki

Badania dwutlenku siarki w 2014 r. na terenie strefy śląskiej wykazały, że warunki dopuszczalnych stężeń nie zostały przekroczone.

Tabela 24. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku siarki z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla obszaru strefy dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń SO ₂			Symbol klasy wynikowej dla SO ₂ w strefie
		godz.	24 godz.	Wynikowa	
Strefa Śląska	PL2405	A	A	A	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Dwutlenek azotu

Badania dwutlenku azotu w 2014 r. na terenie strefy śląskiej wykazały, że stężenia tego zanieczyszczenia występowały poniżej obowiązujących poziomów stężeń dopuszczalnych.

Tabela 25. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku azotu z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla obszaru strefy dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń NO ₂			Symbol klasy wynikowej dla NO ₂ w strefie
		godz.	24 godz.	Wynikowa	
Strefa Śląska	PL2405	A	A	A	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Pył PM10

Badania pyłu zawieszonego PM10 wykonane na terenie strefy śląskiej wykazały, że warunki dopuszczalnych stężeń nie zostały zachowane.

Tabela 26. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla pyłu PM10 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla obszaru strefy dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń PM10			Symbol klasy wynikowej dla PM10 w strefie
		godz.	24 godz.	Wynikowa	
Strefa Śląska	PL2405	C	C	C	C

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Pył zawieszony PM_{2,5}

Badania pyłu zawieszonego PM_{2,5} wykonane w województwie śląskim wykazały, że wartości docelowe, których termin osiągnięcia wyznaczono do 2010 roku oraz wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, które mają zostać osiągnięte do 2015 r. nie zostały osiągnięte na terenie strefy śląskiej.

Tabela 27. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (w odniesieniu do poziomu docelowego) – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla pyłu PM _{2,5} w strefie
Strefa Śląska	PL2405	C

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Ołów

Stężenia ołowiu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ zmierzone w 2014 r. na terenie strefy śląskiej wskazują, że zanieczyszczenie to występuje na poziomie niższym od dopuszczalnego.

Tabela 28. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla ołowiu w pyłe zawieszonym PM₁₀, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla ołowiu w pyłe zawieszonym PM ₁₀ w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 20145 r.

Benzen

Na terenie strefy śląskiej nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężenia benzenu w powietrzu.

Tabela 29. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla benzenu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla benzenu w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Tlenek węgla

Na terenie strefy śląskiej nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężenia tlenu węgla w powietrzu.

Tabela 30. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla tlenu węgla, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla tlenu węgla w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Ozon

Na terenie strefy śląskiej odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężenia ozonu w powietrzu.

Tabela 31. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla ozonu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla ozonu w strefie
Strefa Śląska	PL2405	C

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Arsen

Wyniki badań zawartości arsenu w pyłe zawieszonym PM10 uzyskane w 2014 roku wykazują, że na terenie strefy śląskiej nie doszło do przekroczenia jego dopuszczalnego stężenia.

Tabela 32. Poziom stężenia arsenu w pyłe zawieszonym PM10 w powietrzu w województwie śląskim z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (w odniesieniu do poziomu docelowego) – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Kadm

Wyniki badań stężenia kadmu w pyle zawieszonym PM10 uzyskane w 2014 roku wskazują, że stężenie docelowe określone dla kadmu ze względu na ochronę zdrowia ludzi nie zostało przekroczone w Strefie śląskiej.

Tabela 33. Poziom stężenia kadmu w pyle zawieszonym PM10 w powietrzu w województwie śląskim z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (w odniesieniu do poziomu docelowego) – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Nikiel

Wyniki badań stężenia niklu w pyle zawieszonym PM10 uzyskane w 2014 roku wskazują, że na terenie strefy śląskiej nie zostało przekroczone stężenie docelowe określone dla niklu ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Tabela 34. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla niklu w pyle zawieszonym PM10 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Benzo(a)piren

Wyniki badań stężenia benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10 w powietrzu, uzyskane w 2014 roku, wskazują na przekroczenie poziomu docelowego określonego dla benzo(a)piren, w Strefie śląskiej.

Tabela 35. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
Strefa Śląska	PL2405	C

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Kryterium ochrony roślin

Dwutlenek siarki

Badania dwutlenku siarki w 2014 r. na terenie strefy śląskiej wykazały, że stężenia tego zanieczyszczenia występowały poniżej obowiązujących poziomów stężeń dopuszczalnych.

Tabela. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku siarki z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń SO ₂		Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
		rok kalendarzowy	pora zimowa	
Strefa Śląska	PL2405	A	A	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Dwutlenek azotu

Stężenia średnioroczne Nox zmierzone na terenie strefy śląskiej w 2014 r. kształtowały się poniżej poziomu stężeń dopuszczalnych.

Tabela 36. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku azotu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Ozon

Pomiary ozonu wykonane na terenie strefy śląskiej, wskazują, że stężenie docelowe określone dla ozonu ze względu na ochronę roślin nie zostało przekroczone.

Tabela 37. Klasyfikacja stref jakości powietrza w województwie śląskim dla dwutlenku ozonu z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin – 2014 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla substancji w strefie
Strefa Śląska	PL2405	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

PODSUMOWANIE

Wynik oceny strefy śląskiej za rok 2014, w której położona jest Gmina Miasto Pszów, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,
- tlenku węgla,
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyle zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- benzo(a)pirenu ,
- pyłu PM2,5,
- ozonu.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 38. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2014 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa śląska	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy śląskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku tlenków siarki i azotu, a także ozonu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 39. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2014 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa śląska	A	A	A

źródło: „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2014”, WIOŚ Katowice 2015 r.

Jak wynika z „Trzynastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej rok 2014” na terenie strefy śląskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 i pyłu PM2,5, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyle PM10. Na terenie strefy śląskiej, stwierdzono także przekroczenie poziomu celu długoterminowego, określonego w odniesieniu do stężenia ozonu

(8 godz. Średnia krocząca). Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2013 r. na obszarze strefy śląskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, wykazało stężenie ozonu przekraczające poziom celu długoterminowego, którego termin osiągnięcia wyznaczono na 2020 rok. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu.

Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą Strefę śląską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

6.2.3. Zagrożenia

Obszary problemowe związane z ochroną powietrza wynikają z:

- emisji komunikacyjnej,
- emisji przemysłowej,
- nieprawidłowych praktyk związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi (spalanie śmieci w piecach centralnego ogrzewania),
- spalania niskokalorycznych i zawierających dużą zawartość siarki paliw stałych,
- niską emisją.

6.2.4 Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza na terenie Gminy Miasta Pszów

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Termomodernizacja budynków (w tym budynków komunalnych) oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym.	Gmina Miasto Pszów, właściciele budynków
2.	Budowa i modernizacja dróg gminnych.	Gmina Miasto Pszów
3.	Wdrożenie zapisów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Pszów.	Gmina Miasto Pszów
4.	Stwarzanie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego – tworzenie nowych i rozbudowa istniejących ścieżek rowerowych.	Gmina Miasto Pszów
5.	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Gmina Miasto Pszów, Straż Miejska
6.	Pomoc rzeczowo finansowa dot. zadania „Projekt Budowy Drogi Głównej Południowej na odcinku od drogi wojewódzkiej nr 935 w Rydułtowach do połączenia z ul. Wodzisławską w Jastrzębiu Zdroju”.	Gmina Miasto Pszów
7.	Pomoc rzeczowo finansowa dot. przebudowy nawierzchni jezdni przy ul. Traugutta w Pszowie	Gmina Miasto Pszów
8.	Budowa drogi gminnej – boczna ulicy Traugutta w Pszowie wraz z odwodnieniem.	Gmina Miasto Pszów

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
9.	Przebudowa ul. Polskiej Organizacji Wojskowej w Pszowie wraz z przebudową sieci teletechnicznej	Gmina Miasto Pszów
10.	Modernizacja drogi gminnej ul. Dworska (boczna) w Pszowie	Gmina Miasto Pszów
11.	Modernizacja drogi gminnej na odcinku pomiędzy Armii Krajowej a ul. Gajową	Gmina Miasto Pszów
12.	Przebudowa drogi gminnej ul. Kruczkowskiego	Gmina Miasto Pszów
13.	Modernizacja drogi wojewódzkiej na terenie Gminy Miasta Pszów ⁶ .	Marszałek Województwa Śląskiego
14.	Modernizacja dróg powiatowych na terenie Gminy Miasta Pszów ⁷ .	Zarządca Dróg Powiatowych

6.3. Hałas

6.3.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB

^{6,4} Zadanie dotyczy także działu „hałas”.

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- komunikacyjne,
- przemysłowe i rolnicze,
- pozostałe.

6.3.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu $LA_{eq}D$ w porze dziennej i $LA_{eq}N$ w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 40. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki	61	56	50	40

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
d) Tereny szpitali w miastach				
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Na terenie Gminy Miasta Pszów głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Droga wojewódzka nr 933;
- Drogi powiatowe (zebrane w tabeli poniżej);
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Tabela 41. Drogi powiatowe na terenie miasta Pszów.

Nr drogi	Gmina / Nazwa drogi, ulicy	Przebieg
5014 S	ul. Kołłątaja	Wodzisław Śląski - Pszów
5015 S	ul. Paderewskiego	Wodzisław Śląski - Pszów
5024 S	ul. Traugutta - Plebiscytowa - Bohaterów Warszawy - Rydułtowska - Hallera - Korfantego	Pszów - Radlin
5028 S	ul. Kraszewskiego - Rymera - Rogozina	Pszów - Radlin
5030 S	ul. Niedurnego	Pszów
5031 S	ul. Łukasiewicza - Bohaterów Westerplatte	Pszów
5032 S	ul. Staffa	Pszów
5033 S	ul. Dygasińskiego	Pszów
5034 S	ul. Lubomska	Pszów
5035 S	ul. Grota - Roweckiego	Pszów
5036 S	ul. 3 Maja - Miarki	Syrynia - Pszów
5039 S	ul. Niedurnego	Pszów

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Wodzisławiu Śląskim

Gmina Miasto Pszów w ostatnich latach nie została objęta Programem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie pomiarów hałasu drogowego.

Hałas kolejowy

Na terenie Gminy Miasta Pszów zlokalizowana jest kolejowa linia towarowa wraz ze stacją kolejową. Obsługuje ona ruch towarowych dla kopalni KWK Rydułtowy-Anna.

W związku z jej istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Emisja zanieczyszczenia środowiska hałasem regulowana jest w posiadanych przez podmioty gospodarcze zezwoleniach, dopuszczających określone poziomy hałasu odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Na terenie Gminy Miasta Pszów do zakładów mogących emitować hałas przemysłowy należą:

- Kompania Węglowa S.A., Oddział Zakład Elektrociepłowni, "Elektrociepłownia Anna",
- Kompania Węglowa S.A. Oddział KWK "Rydułtowy - Anna",
- Apator Mining Sp. z o.o. Dział produkcji elektroniki górniczej.

6.3.3. Zagrożenia

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, na terenie gminy mogą występować problemy związane z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego. Dotyczy to zarówno pór nocnych i dziennych. Sytuacja ta wynika z obecności na terenie gminy dróg krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych. Zaleca się monitoring terenów znajdujących się поблизу tych dróg oraz realizację działań mających na celu ochronę przed nadmierną emisją hałasu w przyszłości.

6.3.4. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Poprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców powiatu przed hałasem Gminy Miasta Pszów

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Wprowadzanie standardów akustycznych w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.	Gmina Miasto Pszów
2.	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w planie zagospodarowania przestrzennego.	Gmina Miasto Pszów
3.	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	Gmina Miasto Pszów
4.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	WIOŚ w Katowicach
5.	Budowa ekranów i instalacja urządzeń ograniczających hałas wzdłuż uciążliwych szlaków komunikacyjnych.	Administratorzy dróg
6.	Kontrolowanie oraz eliminowanie technologii i urządzeń przekraczających wartości normatywne w transporcie i przemyśle.	WIOŚ w Katowicach
7.	Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających emisji hałasu do środowiska.	Zarządcy dróg

6.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

6.4.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 7 V/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. ponadto rozporządzenie określa:

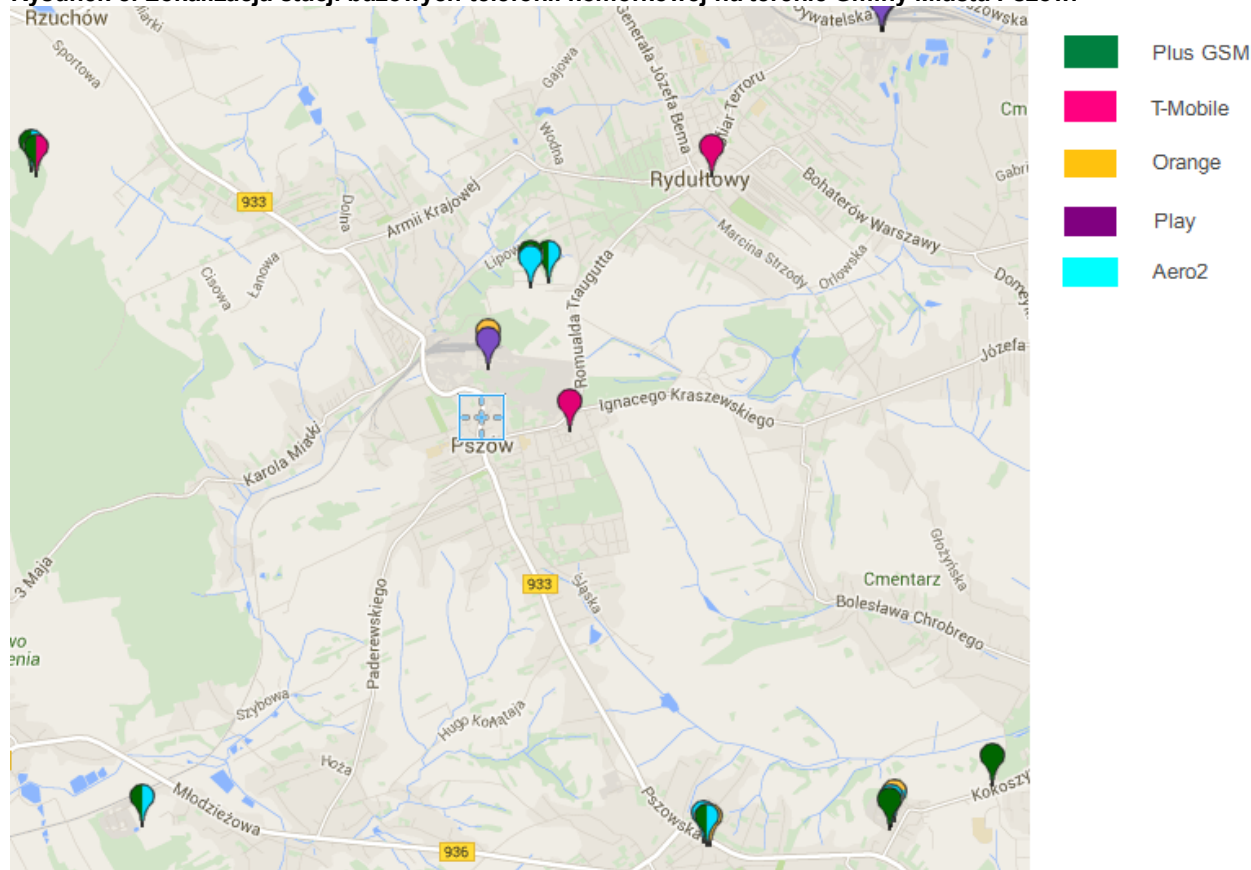
- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego,
- metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych,
- metody wyznaczania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

Źródła promieniowania

Na terenie Gminy Miasta Pszów źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Gminy Miasta Pszów.



Źródło: www.btsearch.pl

Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego jest realizowany w trzech typach obszarów:

- centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,
- pozostałych miastach,
- obszarach wiejskich.

Ostatnie badania poziomu pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Miasta Pszów były prowadzone, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, w roku 2013. Punkt pomiarowy był zlokalizowany w Pszowie, przy ulicy Jagiełły.

Dane pomiarowe zestawiono w tabeli.

Tabela 42. Zestawienie wyników pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze Gminy Miasta Pszów.

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru $UE_{0,95}$ [dB]	Wartość dopuszczalna [V/m]
Pszów, ul. Jagiełły	2013	0,34	2,5	7

Źródło: WIOŚ Katowice

Jak wynika z powyższej tabeli, na terenie Gminy Miasta Pszów nie stwierdzono miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych.

6.4.2. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	Gmina Miasto Pszów
2.	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach
3.	Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym.	Przedsiębiorcy
4.	Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	WIOŚ w Katowicach, Urząd Komunikacji Elektronicznej

6.5. Gospodarka odpadami

6.5.1. Stan wyjściowy

Odpady komunalne na terenie Gminy Miasta Pszów powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych, obiektach użyteczności publicznej.

Masa zebranych odpadów⁸

Masa zebranych odpadów w postaci zmieszanych odpadów komunalnych (kod odpadu: 20 03 01) z obszaru Gminy Miasta Pszów wyniosła 3 411,8 Mg.

Wszystkie zebrane odpady poddane zostały innym niż składowanie procesom przetwarzania.

Łączna masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wyniosła 493,2 Mg. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do

⁸ Stan na rok 2014. Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2014 rok, Pszów 2015.

ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 34,3%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użyciu i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100%.

Liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne wyniosła 2589 osób.

Ilość nieczystości ciekłych odebranych z terenu Gminy Miasta Pszów wyniosła:

- 4 237,1m³ w postaci ścieków bytowe;

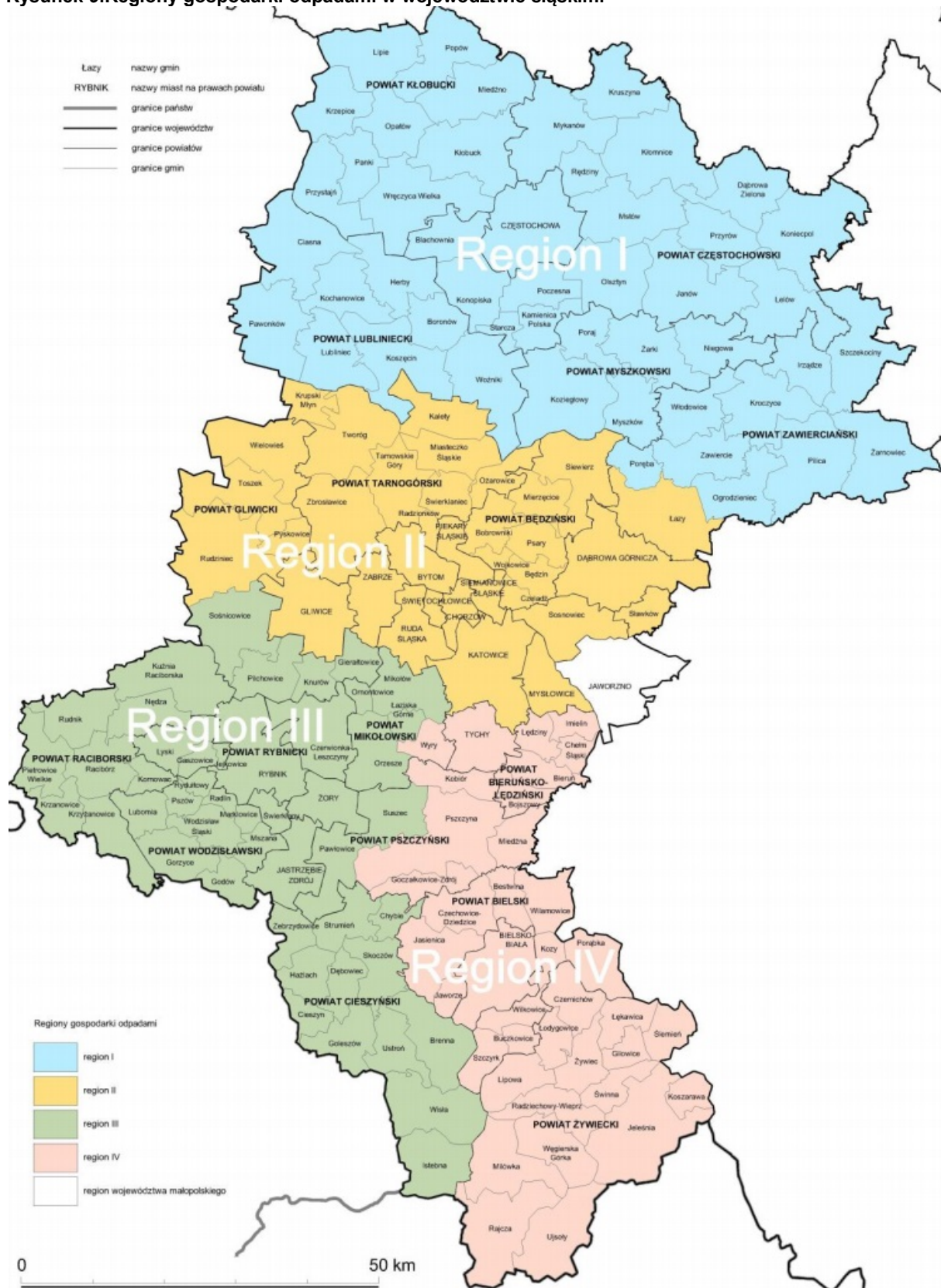
Regiony Gospodarki Odpadami⁹

Gospodarka odpadami w województwie śląskim opiera się na wskazanych w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014* regionach gospodarki odpadami komunalnymi. W województwie śląskim wydziela się cztery regiony gospodarki odpadami komunalnymi: Region I; Region II; Region III; Region IV.

Gmina Miasto Pszów znajduje się w Regionie III. Poniżej przedstawiono w formie graficznej podział województwa śląskiego na regiony.

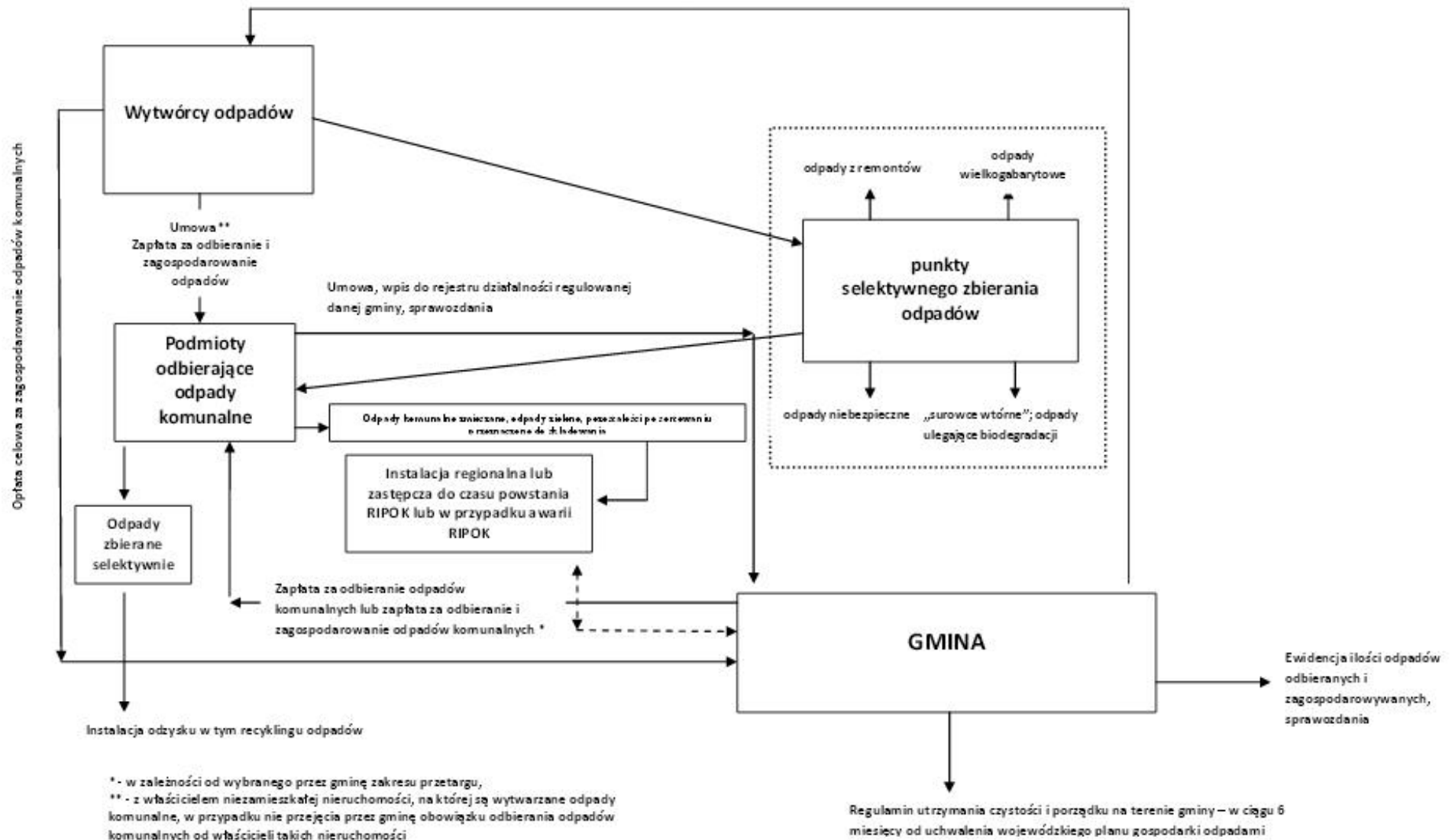
⁹ Źródło: „*Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014*”

Rysunek 9. Regiony gospodarki odpadami w województwie śląskim.



źródło: „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014”

Rysunek 10. Uproszczony schemat nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa śląskiego (WPGO dla województwa śląskiego (2014)).



Charakterystyka regionu III

Gminy wchodzące w skład regionu: Cieszyn, Chybie, Dębowiec, Goleszów, Hażlach, Pszów, Strumień, Zebrzydowice, Knurów, Gierałtowiec, Sośnicowice, Racibórz, Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, Rudnik, Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Świerklany, Pszów, Radlin, Rydułtowy, Wodzisław Śląski, Godów, Gorzyce, Lubomia, Markłowice, Mszana, Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Żory, Pilchowice, Ustroń, Wisła, Brenna, Istebna, Łaziska Górne, Orzesze, Ornontowice, Pawłowice, Suszec, Mikołów.

Rysunek 11. Kształt regionu III gospodarki odpadami.



źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014.

Zgodnie z danymi GUS region zamieszkuje około 996 145¹⁰ mieszkańców. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w obrębie regionu III w 2010 roku wyniosła 333 060 Mg, w tym 183 080 Mg stanowiły odpady ulegające biodegradacji. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w 2010 roku w przeliczeniu na jednego mieszkańca regionu III wyniosła 334 kg, z czego 184 kg stanowiły odpady ulegające biodegradacji.

Miejsce zagospodarowania odpadów

Jak wynika z treści Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2014, odpady wytworzone na terenie Gminy Miasta Pszów skierowane zostały do 10 instalacji przetwarzania odpadów. Zmieszane odpady komunalne o kodzie 20 03 01 kierowane były głównie do Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe „KOMART” sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44- 194 Knurów.

Odpady w postaci wyrobów zawierających azbest

Gmina Miasto Pszów nie posiada „Programu Usuwania Azbestu”.

6.5.2. Zagrożenia

Obszary problemowe dotyczące gospodarki odpadami związane są z:

- nieprawidłowymi praktykami dotyczącymi gospodarowania odpadami przez mieszkańców (itp. spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa),
- występowaniem wyrobów zawierających azbest.

6.5.3. Cele i strategia działań

Cel średniookresowy do roku 2022:

Minimalizacja ilości powstających odpadów, rozwój selektywnej zbiórki odpadów na terenie Gminy Miasta Pszów

Strategia działań:

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
1.	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych – odbiór odpadów komunalnych	Gmina Miasto Pszów
2.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	Gmina Miasto Pszów
3.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie.	Gmina Miasto Pszów
4.	Składanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi do Marszałka Województwa Śląskiego (rokrocznie).	Gmina Miasto Pszów

¹⁰ Stan na rok 2010.

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna
5.	Przeprowadzenie analizy stanu gospodarki odpadami, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (rokrocznie).	Gmina Miasto Pszów
6.	Wspieranie osób fizycznych i prawnych w usuwaniu materiałów zawierających azbest z budynków.	Gmina Miasto Pszów, właściciele prywatni, zarządcy nieruchomości

7. Odnawialne źródła energii

7.1 Stan aktualny

Wraz z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na energię a przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).

Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

W roku 2012 produkcja energii pierwotnej ze źródeł odnawialnych stanowiła 10,6% produkcji ogółem (GUS). Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii brutto powinien wynieść 15% do roku 2020. Do źródeł o największym technicznym potencjale należą kolejno: biomasa, energia wiatru, energia słoneczna, zasoby geotermalne oraz energia wody.

7.1.1 Biomasa i biogaz

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.

Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak:
 - wierzba wiciowa,
 - miskant olbrzymi (trawa słoniowa),
 - słonecznik bulwiasty,
 - ślazowiec pensylwański,
 - rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Obszary wiejskie podlegające pod Gminę Pszów mają charakter rolniczy, dlatego na terenie omawianej gminy występują zasoby biomasy. Mogą to być odpadki drewniane, trociny, słoma, siano, darń lub zepsute ziarno. Warto zaznaczyć, iż mogą być one wykorzystane do produkcji ciepła w sposób ekologicznie bezpieczny, a także efektywny energetycznie. Jedną z największych zalet biomasy jest zerowa emisja dwutlenku węgla, gdyż ilość tej substancji jest całkowicie akumulowana w procesie fotosyntezy. Za wykorzystaniem biomasy przemawiają itp.: nadprodukcja lub bezrobocie na wsi.

Biogaz

Biogaz rolniczy – gaz otrzymywany w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych, odpadów lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, lub biomasy roślinnej zebranej z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne lub leśne, z wyłączeniem biogazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów.

Zgodnie z zapisami *Programu Wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego* Gmina Miasto Pszów zaliczana jest do obszarów, gdzie występuje potencjał techniczny biogazu ze składowisk odpadów.

7.1.2 Energia wiatru

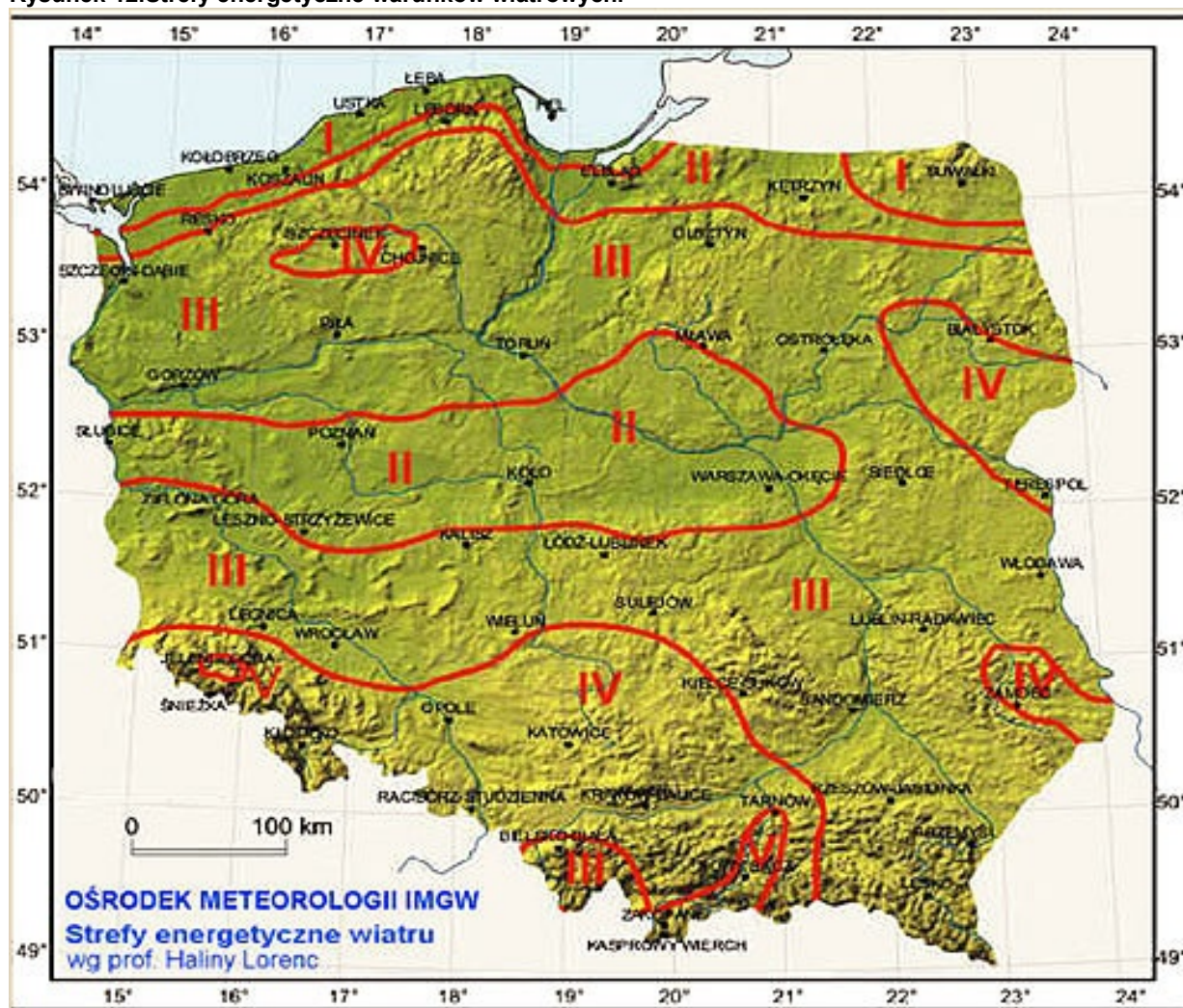
Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, Gmina Miasta Pszów leży w strefie IV – mało korzystnej. Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 12. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.



źródło: imgw.pl

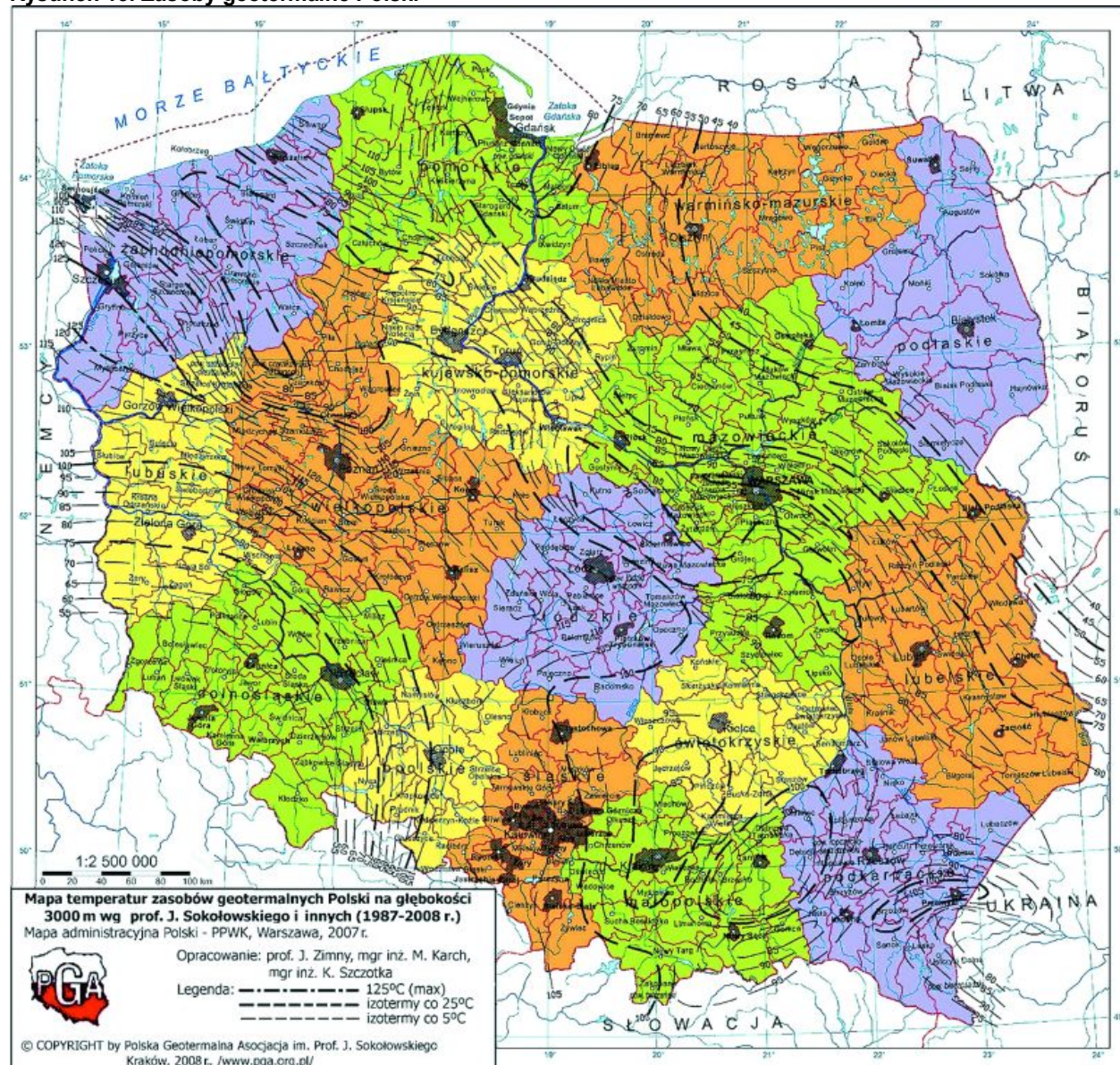
Zgodnie z zapisami *Programu Wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego* na terenie Gminy Miasta Pszów przeważają niekorzystne warunki do budowy instalacji wykorzystujących energię wiatru, dlatego nie zaleca się podejmowania działań mających na celu wykorzystanie energii wiatru. W przypadku, gdy planuje się tego typu inwestycje, należy wziąć pod uwagę uwarunkowania

przyrodnicze, techniczne, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody oraz obszary cenne przyrodniczo), prawne, ekonomiczne oraz społeczne.

7.1.3 Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Na podstawie zapisów *Programu Wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego* można stwierdzić, iż na terenie Gminy Miasta Pszów nie występują korzystne warunki umożliwiające wykorzystanie energii geotermalnej.

Rysunek 13. Zasoby geotermalne Polski

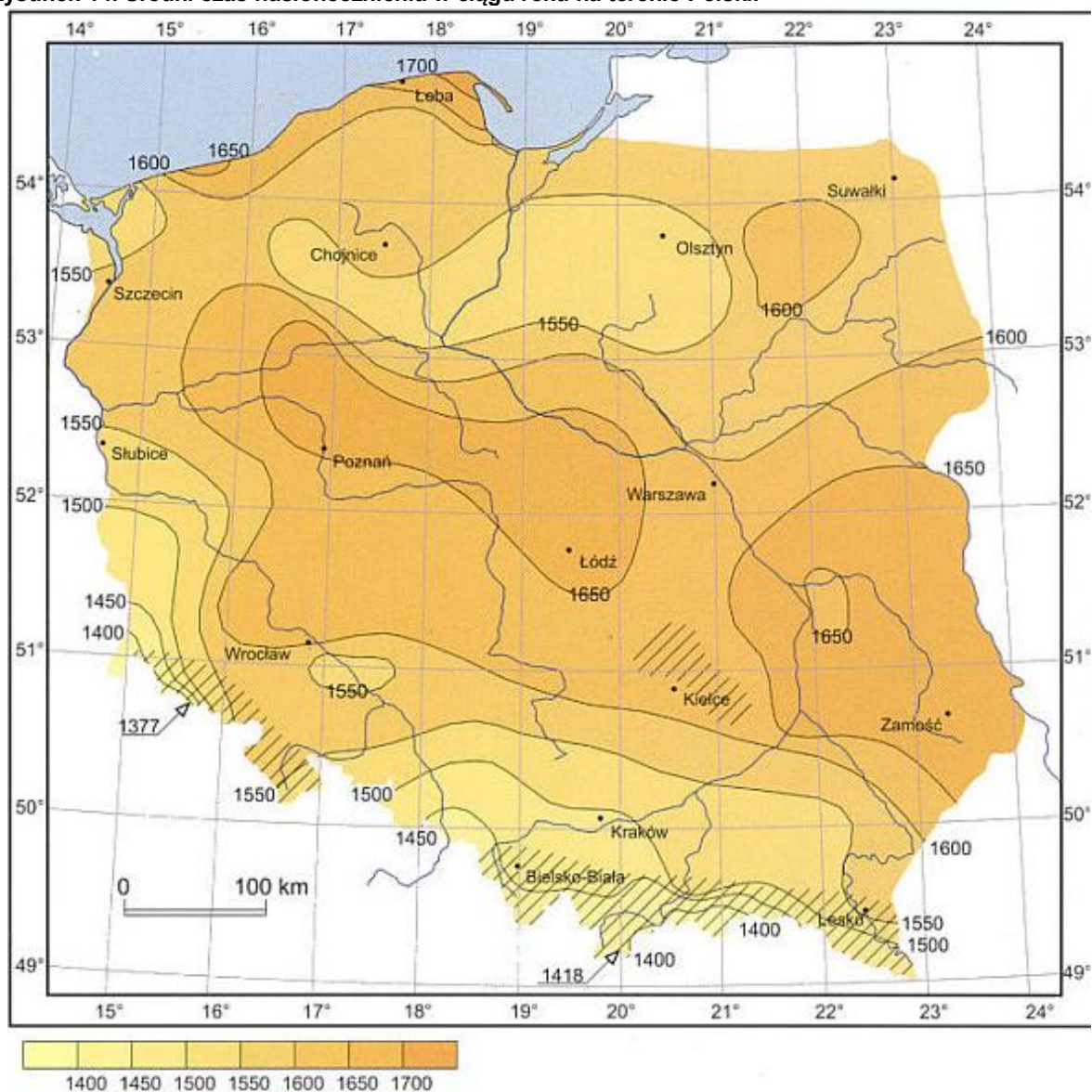


źródło: pga.org.pl

7.1.4 Energia słońca

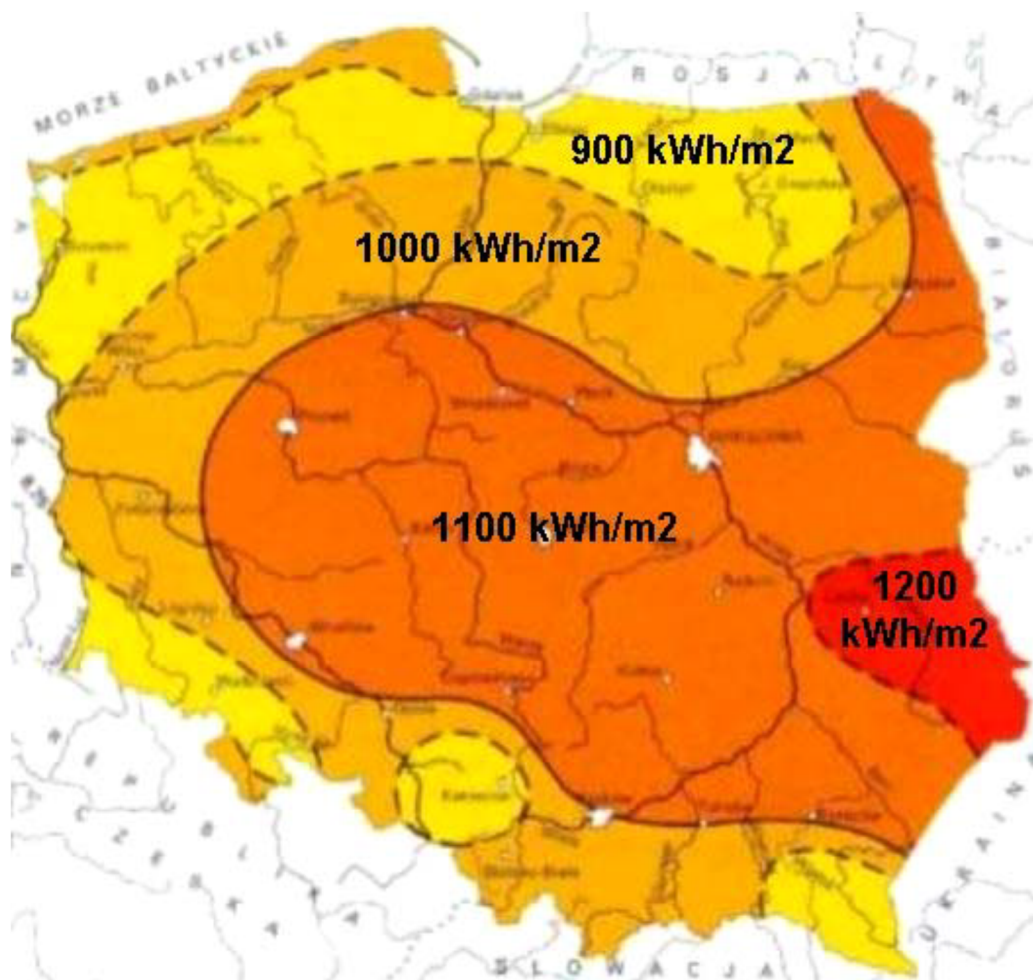
Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. W strefie klimatycznej, w której leży Polska produkcja energii elektrycznej na szerszą skalę przy pomocy ogniw fotowoltaicznych jest nieopłacalna. Natomiast zastosowanie kolektorów słonecznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 14. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.



źródło: imgw.pl

Rysunek 15. Mapa nasłonecznienia Polski.



źródło: cire.pl

Gmina Miasto Pszów zlokalizowana jest w strefie gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m², natomiast nasłonecznienie szacowane jest na 1400 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy są korzystne i dają możliwość wykorzystywania energii promieniowania słonecznego itp. do podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, a także obiektach oświatowych (szkoły, przedszkola). Z uwagi na koszt instalacji tego rodzaju, warto rozważyć możliwość ich współfinansowania w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

7.1.5 Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność), środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody oraz obszary cenne przyrodniczo), prawne

(pozwolenie wodno-prawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (itp. turystyka).

8. Plan operacyjny

8.1. Wprowadzenie

Podstawą dla planu operacyjnego na lata 2015-2022, tj. konkretnych przedsięwzięć mających priorytet w skali Gminy Miasta Pszów, są cele średniookresowe wskazane w poprzednich rozdziałach dotyczących poszczególnych komponentów środowiska oraz polityka finansowa gminy, gdyż to ona w głównej mierze decyduje o zasadności oraz sposobie realizacji danego zadania.

Podczas wyznaczania zadań inwestycyjnych kierowano się potrzebami wynikającymi z konieczności poprawy jakości środowiska na omawianym obszarze, informacjami otrzymanymi w drodze ankietyzacji, a także zamierzeniami strategicznymi Gminy Miasta Pszów.

8.2. Lista przedsięwzięć

Lista przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji w latach 2015–2022 została przedstawiona w poniższych tabelach. Ważnym jest aby podkreślić, iż zaproponowana lista przedsięwzięć nie blokuje możliwości realizacji innych, charakteryzujących się mniejszym jednostkowym efektem. Oznacza to możliwość realizacji przedsięwzięć nie wskazanych w poniższej tabeli, ale mieszczących się w ramach wyznaczonych celów średniookresowych.

Tabela 43. Lista zadań własnych i koordynowanych przeznaczonych do realizacji w ramach planu operacyjnego na lata 2015-2022.

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
Cel średniokresowy: Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania środowiskowego na terenie Gminy Miasta Pszów					
1.1	Sporządzenie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska.	2017; 2019	Gmina Miasto Pszów	3	środki własne
1.2	Opracowanie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.	2019	Gmina Miasto Pszów	7	środki własne
Cel średniokresowy: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Miasta Pszów					
2.1	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	25	środki własne, środki zewnętrzne
2.2	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	2015	Gmina Miasto Pszów, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy zajmujący się zbiórką odpadów komunalnych	8	środki własne, środki zewnętrzne
2.3	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie odnawialnych źródeł energii.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	21	środki własne, środki zewnętrzne
2.4	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony przyrody.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Lasy Państwowe	21	środki własne, środki zewnętrzne
2.5	Organizacja imprez masowych (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata).	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	70	środki własne, środki zewnętrzne

¹¹ Przez „środki własne” należy rozumieć środki własne jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania.

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
Cel średniookresowy: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
2.6	Prowadzenie szkoleń z zakresu dobrych praktyk rolniczych oraz upraw ekologicznych.	2015 – 2022	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	koszt zależny od ilości przeprowadzonych szkoleń	środki własne
2.7	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie racjonalnej gospodarki nawozami.	2015 – 2022	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	35	środki własne
Cel średniookresowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków					
Cel średniookresowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków – zadania koordynowane					
3.1	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR, ZZR).	2015 – 2022	Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach, Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej w Katowicach	w ramach działań statutowych	środki własne
Cel średniookresowy: Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie Gminy Miasta Pszów.					
4.1.	Bieżące utrzymanie zieleni na gruntach komunalnych oraz zieleni zorganizowanej.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
4.2.	Bieżące utrzymanie zieleni przydrożnej.	2015 – 2016	Administratorzy dróg	zależne od potrzeb	środki własne
4.3.	Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów Lasy Państwowe	zależne od potrzeb	środki własne
Cel średniookresowy: Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej na terenie Gminy Miasta Pszów.					
5.1	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb (koszt zadania w ramach kosztów)	środki własne

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
				sporządzenia mpzp)	
Cel średniookresowy: Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej na terenie Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
5.2.	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych.	2015 – 2022	Właściciele prywatni	zależne od potrzeb	środki własne
5.3	Realizacja Krajowego Planu Zwiększenia Lesistości na terenie Gminy Miasta Pszów.	2015 – 2022	Nadleśnictwo, Gmina Miasto Pszów, Właściciele prywatni	koszt realizacji zadania zależny od zakresu realizowanych zalesień	środki własne jednostek realizujących zadanie
Cel średniookresowy: Minimalizacja ilości powstających odpadów, rozwój selektywnej zbiórki odpadów na terenie Gminy Miasta Pszów					
6.1.	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych – odbiór odpadów komunalnych	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
6.2.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
6.3.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
6.4.	Składanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi do Marszałka Województwa Śląskiego (rokrocznie).	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	w ramach działań statutowych	środki własne
6.5	Przeprowadzenie analizy stanu gospodarki odpadami, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (rokrocznie).	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	3	środki własne
Cel średniookresowy: Minimalizacja ilości powstających odpadów, rozwój selektywnej zbiórki odpadów na terenie Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
6.6	Wspieranie osób fizycznych i prawnych w usuwaniu materiałów zawierających azbest z budynków.	2015 – 2032	Gmina Miasto Pszów, właściciele prywatni, zarządcy nieruchomości	zależne od liczby wniosków	środki własne, dotacja celowa Starostwo Powiatowe

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
Cel średniookresowy: Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie Gminy Miasta Pszów					
7.1.	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej sanitarnej na terenie Gminy Miasta Pszów	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
7.2.	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej deszczowej na terenie Gminy Miasta Pszów	2015 – 2016	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
7.3.	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasta Pszów	2015 – 2016	Gmina Miasto Pszów, Przedsiębiorcy	zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
7.4.	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.	2015 – 2016	Gmina Miasto Pszów	w ramach działań statutowych	środki własne
7.5.	Wspieranie finansowe budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (głównie na terenach zabudowy rozproszonej i obszarach trudnych do skanalizowania, gdzie jest to prawnie dozwolone).	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów, Przedsiębiorcy, Właściciele prywatni	zależne od potrzeb	środki własne, środki zewnętrzne
7.6.	Kanalizacja na terenie Pszowa wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków – dokumentacja projektowa	2015	Gmina Miasto Pszów	250	środki własne
7.7.	Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej	2015	Gmina Miasto Pszów	120	środki własne
Cel średniookresowy: Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
7.8.	Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	2015 – 2022	ŚZMiUW w Katowicach	zależne od potrzeb	środki zewnętrzne
7.9.	Monitorowanie cieków wodnych oraz utrzymywanie ich w należytym stanie.	2015 – 2022	ŚZMiUW w Katowicach	zależne od potrzeb	środki zewnętrzne
7.10.	Konserwacja rowów melioracyjnych.	2015 – 2022	właściciele gruntów, Gmina Miasto Pszów, Spółki Wodne, ŚZMiUW w Katowicach	zależne od potrzeb	środki własne realizatorów zadania

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
Cel średniookresowy: Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jako ci powietrza na terenie Gminy Miasta Pszów					
8.1	Termomodernizacja budynków (w tym budynków komunalnych) oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów, właściciele budynków	zależne od potrzeb	środki własne środki zewnętrzne
8.2	Budowa i modernizacja dróg gminnych.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne środki zewnętrzne
8.3	Wdrożenie zapisów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Pszów.	2015 - 2019	Gmina Miasto Pszów	zależne od podejmowanych działań	środki własne, środki zewnętrzne
8.4	Stwarzanie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego – tworzenie nowych i rozbudowa istniejących ścieżek rowerowych.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
8.5	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów, Straż Miejska	w ramach działań statutowych	środki własne jednostek realizujących zadanie
8.6	Pomoc rzeczowo finansowa dot. zadania „Projekt Budowy Drogi Głównej Południowej na odcinku od drogi wojewódzkiej nr 935 w Rydułtowach do połączenia z ul. Wodzisławską w Jastrzębiu Zdroju”.	2015	Gmina Miasto Pszów	415	środki własne
8.7	Pomoc rzeczowo finansowa dot. przebudowy nawierzchni jezdni przy ul. Traugutta w Pszowie	2015	Gmina Miasto Pszów	150	środki własne
8.8	Budowa drogi gminnej – boczna ulicy Traugutta w Pszowie wraz z odwodnieniem.	2015	Gmina Miasto Pszów	150	środki własne
8.9	Przebudowa ul. Polskiej Organizacji Wojskowej w Pszowie wraz z przebudową sieci teletechnicznej	2015	Gmina Miasto Pszów	600	środki własne
8.10	Modernizacja drogi gminnej ul. Dworska (boczna) w Pszowie	2015	Gmina Miasto Pszów	150	środki własne
8.11	Modernizacja drogi gminnej na odcinku pomiędzy Armii Krajowej a ul. Gajową	2015	Gmina Miasto Pszów	90	środki własne

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
8.12	Przebudowa drogi gminnej ul. Kruczkowskiego	2015	Gmina Miasto Pszów	150	środki własne
Cel średniookresowy: Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jako ci powietrza na terenie Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
8.13	Modernizacja drogi wojewódzkiej na terenie Gminy Miasta Pszów ¹² .	2015 - 2022	Marszałek Województwa Śląskiego	zależne od potrzeb	zarządca dróg
8.14	Modernizacja dróg powiatowych na terenie Gminy Miasta Pszów ¹³ .	2015 - 2022	Zarządca Dróg Powiatowych	zależne od potrzeb	zarządca dróg
Cel średniookresowy: oprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców powiatu przed hałasem Gminy Miasta Pszów					
9.1	Wprowadzanie standardów akustycznych w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
9.2	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w planie zagospodarowania przestrzennego.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
9.3	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	2015 - 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
Cel średniookresowy: oprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców powiatu przed hałasem Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
9.4	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	2015 - 2022	WIOŚ w Katowicach	w ramach działań statutowych	środki własne
9.5	Budowa ekranów i instalacja urządzeń ograniczających hałas wzdłuż uciążliwych szlaków komunikacyjnych.	2015 – 2022	Administratorzy dróg	koszt realizacji zadania zależny od wielkości inwestycji	środki własne, środki zewnętrzne
9.6	Kontrolowanie oraz eliminowanie technologii i urządzeń przekraczających wartości normatywne w transporcie i przemyśle.	2015 – 2022	WIOŚ w Katowicach	w ramach działań statutowych	środki własne

^{12,4} Zadanie dotyczy także działu „hałas”.

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
9.7	Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających emisji hałasu do środowiska.	2015 – 2022	Zarządcy dróg	koszt realizacji zadania zależny od rodzaju i wielkości inwestycji	środki własne
Cel średniookresowy: Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych					
10.1	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
Cel średniookresowy: Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych – zadania koordynowane					
10.2	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	2015 – 2022	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	zależne od potrzeb	środki własne
10.3	Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym.	2015 – 2022	Przedsiębiorcy	zależne od potrzeb	środki własne
10.4	Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	2015 – 2022	WIOŚ w Katowicach, Urząd Komunikacji Elektronicznej	zależne od potrzeb	środki własne
Cel średniookresowy: Ochrona gleb przed degradacją na terenie Gminy Miasta Pszów					
11.1.	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	2015 – 2022	Gmina Miasto Pszów	zależne od potrzeb	środki własne
Cel średniookresowy: Ochrona gleb przed degradacją na terenie Gminy Miasta Pszów – zadania koordynowane					
11.2	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym, rolnym lub rekreacyjno-wypoczynkowym.	2015 – 2022	właściciele gruntów, przedsiębiorcy	koszt zależny od powierzchni rekultywowanego	środki własne przedsiębiorców

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Prognozowane nakłady finansowe [tys. zł]*	Źródło finansowania ¹¹
				terenu oraz zakresu prac	i właścicieli gruntów
11.3	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	2015 – 2022	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	koszt realizacji zadań w ramach działań statutowych	środki własne IUNiG i GIOŚ

* prognozowane nakłady finansowe na realizację zadań są wartością szacunkową i mogą ulec zmianie w trakcie ich realizacji.

gdzie:

„środki własne” należy rozumieć środki własne jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania;

GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;

IUNiG – Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;

ŚODR – Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego;

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

ŚZMiUW - Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach.

9. Uwarunkowania finansowe

9.1. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

9.1.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Budżety dwóch pierwszych funduszy są tworzone głównie z:

- opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska – wszelkie firmy, które korzystają z zasobów naturalnych środowiska poprzez m.in. zużywanie wody, zanieczyszczając powietrze atmosferyczne czy wytwarzając odpady płacą za to zgodnie ze stawkami wyznaczanymi przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (Ministra OŚZNiL). Każda firma otrzymuje pozwolenie na korzystanie z określonej ilości tych zasobów.
- kar za przekroczenie dopuszczalnych norm - płacą je firmy, które korzystają z większych ilości zasobów środowiska niż im na to zezwolono oraz wszystkie inne instytucje nie przestrzegające wymogów ochrony środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą Politykę Ekologiczną Państwa poprzez finansowanie inwestycji w ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach¹⁴

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach to samodzielna instytucja finansowa, powołana w 1993 roku do wspierania przedsięwzięć w dziedzinie ekologii.

¹⁴ źródło: <http://www.wfosigw.katowice.pl>

Realizując swoją misję, Fundusz koncentruje się na:

- wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe,
- zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Realizacja zadań statutowych WFOŚiGW odbywa się zgodnie z corocznie uchwalanym planem pracy. Wsparcie finansowe realizowane jest poprzez udzielanie pożyczek i dotacji na zadania realizowane w następujących komponentach środowiska:

- ochrona wód,
- ochrona atmosfery,
- gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody,
- monitoring środowiska,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- edukacja ekologiczna.

Szczegółowe informacje na temat działalności WFOŚiGW w Katowicach można znaleźć na stronie internetowej funduszu: <http://www.wfosigw.katowice.pl/> lub pod numerem telefonu: 32 60 32 200.

9.1.2. Fundusze Unii Europejskiej Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)¹⁵

Projekt Umowy Partnerstwa, który wyznacza główne kierunki wsparcia z Funduszy Europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020, zakłada realizację krajowego programu operacyjnego dotyczącego m.in. gospodarki niskoemisyjnej, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, ochrony środowiska, transportu i bezpieczeństwa energetycznego. Środki unijne z programu przeznaczone będą w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia czy dziedzictwa kulturowego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, podobnie jak jego poprzednik na lata 2007-2013, będzie wspierać głównie rozwój infrastruktury technicznej kraju, co w efekcie przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gospodarki oraz zwiększenia jej konkurencyjności.

Główny cel Programu

Celem nadrzędnym omawianego Programu będzie wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku, a także sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Wyznaczony cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020, którym jest zrównoważony rozwój. Oznacza on budowanie silnej, stabilnej i konkurencyjnej gospodarki, która sprawnie i efektywnie korzysta z dostępnych zasobów. Nacisk na wsparcie gospodarki skutecznie korzystającej z dostępnych zasobów, sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej ekonomicznie, prowadzi do zachowania spójności i równowagi pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu

¹⁵ źródło i na podstawie :www.pois.gov.pl

skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki. Opisany program będzie skutecznie realizował założenia unijnej strategii.

Beneficjenci

Najważniejszymi beneficjentami POIiŚ 2014-2020 będą podmioty publiczne (w tym jednostki samorządu terytorialnego).

Źródła finansowania

W przypadku POIiŚ 2014-2020 wyróżniamy dwa źródła finansowania: Fundusz Spójności (FS), którego głównym celem jest wspieranie rozwoju europejskich sieci transportowych oraz ochrony środowiska w krajach UE oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Priorytety POiIŚ

PRIORYTET I (FS) – 1263 mld euro

Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

Instytucja pośrednicząca – MINISTERSTWO GOSPODARKI.

PRIORYTET II (FS) – 3458 mln euro

Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania),
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych),
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania kłęskami żywiołowymi.

Instytucja pośrednicząca – MINISTERSTWO ŚRODOWISKA.

PRIORYTET III (FS) – 14 688 mln euro

Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej:

- rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN-T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach,
- niskoemisyjny transport miejski, transport śródlądowy, morski i intermodalny,
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

Instytucja pośrednicząca – MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU.

PRIORYTET IV (EFRR) – 2905 mln euro

Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej:

- poprawa przepustowości infrastruktury drogowej (w tym obwodnice, trasy wylotowe).

Instytucja pośrednicząca – MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU.

PRIORYTET V (EFRR) – 642 mln euro

Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, np. budowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej.

Instytucja pośrednicząca – MINISTERSTWO GOSPODARKI.

PRIORYTET VI (EFRR) – 400 mln euro

Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego:

- inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, czy też szkół artystycznych.

Instytucja pośrednicząca – MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO.

PRIORYTET VII (EFRR) – 500 mln euro

Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia:

- wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem,
- wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego, np. wsparcie szpitalnych oddziałów ratunkowych, lotnisk, lądowisk i baz lotniczego pogotowia ratunkowego.

PRIORYTET VIII (FS) - 300 mln euro

Pomoc techniczna:

- pomoc techniczna dla instytucji realizujących program oraz największych beneficjentów.

Regionalny Program Operacyjny¹⁶

W chwili powstania niniejszego dokumentu, Zarząd Województwa Śląskiego przyjął III wersję „Projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”. Nowa edycja RPO różni się od swego poprzednika, ponieważ będzie to program dwufunduszowy, obejmujący Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny.

W ramach EFRR środki skierowane będą głównie na innowacje, B+R, przedsiębiorstwa, poprawę efektywności energetycznej i OZE. W ramach EFS środki ukierunkowane będą na pracę na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, adaptację pracowników przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, aktywną integrację, ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej, zapewnienie dostępu do dobrej jakości edukacji.

¹⁶ <http://rpo.slaskie.pl>

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wyznaczono 13 osi priorytetowych. Są to:

1. Priorytet I – Nowoczesna gospodarka;
2. Priorytet II – Cyfrowe śląskie;
3. Priorytet III – Wzmocnienie konkurencyjności MŚP;
4. Priorytet IV – Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna;
5. Priorytet V – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów;
6. Priorytet VI – Transport;
7. Priorytet VII – Regionalny rynek pracy;
8. Priorytet VIII – Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy;
9. Priorytet IX – Wyłączenia społeczne;
10. Priorytet X – Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna;
11. Priorytet XI – Wzmocnienie potencjału edukacyjnego;
12. Priorytet XII – Infrastruktura edukacyjna;
13. Priorytet XIII – Pomoc techniczna.

Rysunek 16. Alokacja środków w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020.

Priorytet	Fundusz	Cel tematyczny	Alokacja	Udział
I. NOWOCZESNA GOSPODARKA	EFRR	Cel tematyczny 1	174 414 000	5,6%
II. CYFROWE ŚLĄSKIE	EFRR	Cel tematyczny 2	140 490 000	4,5%
III. WZMOCNIENIE KONKURENCYJNOŚCI MŚP	EFRR	Cel tematyczny 3	271 899 763	8,7%
IV. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISyjNA	EFRR	Cel tematyczny 4	688 576 237	22,1%
V. OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	Cel tematyczny 5	20 000 000	0,6%
		Cel tematyczny 6	200 218 000	6,4%
VI. TRANSPORT	EFRR	Cel tematyczny 7	503 926 000	16,2%
VII. REGIONALNY RYNEK PRACY	EFS	Cel tematyczny 8	237 490 000	7,6%
VIII. REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	EFS	Cel tematyczny 8	178 260 000	5,7%
IX. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	EFS	Cel tematyczny 9	180 683 500	5,8%
X. REWITALIZACJA I INFRASTRUKTURA ZDROWOTNA	EFRR	Cel tematyczny 9	192 150 000	6,2%
XI. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO	EFS	Cel tematyczny 10	160 071 500	5,1%
XII. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	EFRR	Cel tematyczny 10	59 726 000	1,9%
XIII. POMOC TECHNICZNA	EFS	Nie dotyczy	109 095 000	3,5%
RAZEM			3 117 000 000	100%

źródło: www.rpo.slaskie.pl

Z punktu widzenia niniejszego dokumentu, za kluczowe osie priorytetowe należy traktować priorytet IV i V, ich cele szczegółowe wypisano poniżej:

- Priorytet IV – Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna – cele szczegółowe:
 - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu oraz poprawa konkurencyjności regionalnej gospodarki, poprzez zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do energii ze źródeł konwencjonalnych;
 - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu oraz poprawa konkurencyjności regionalnej gospodarki, poprzez zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do energii ze źródeł konwencjonalnych w przedsiębiorstwach;
 - Zmniejszenie energochłonności przedsiębiorstw;
 - Zmniejszenie energochłonności infrastruktury publicznej i sektora mieszkaniowego;
 - Poprawa jakości powietrza w regionie;
 - Sprawny zintegrowany transport publiczny;
 - Wzrost atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów;
 - Zwiększenie efektywności produkcji energii elektrycznej i ciepłej poprzez wykorzystanie źródeł kogeneracyjnych.

- Priorytet V – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów – cele szczegółowe:
 - Zmniejszenie ilości odpadów zagrażających mieszkańcom regionu oraz środowisku;
 - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
 - Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności biologicznej;
 - Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni miejskiej;
 - Skuteczna i efektywna pomoc mieszkańcom regionu w sytuacjach wystąpienia klęsk żywiołowych.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020¹⁷

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

¹⁷ Źródło: www.minrol.gov.pl

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Planuje się, że łączne środki publiczne przeznaczone na realizację PROW 2014-2020 wyniosą **13 513 295 000 euro**, w tym: 8 598 280 814 z budżetu UE (EFRROW) i 4 915 014 186 euro wkładu krajowego. W ramach PROW 2014-2020 będzie realizowanych łącznie 15 działań:

1. Zwiększenie liczby konkurencyjnych gospodarstw;
2. Reorientacja małych gospodarstw w kierunku rolniczym lub pozarolniczym;
3. Zapewnienie trwałości rolnictwa w obliczu zmian klimatu i naturalnych ograniczeń oraz ochrona i poprawa stanu wód gruntowych;
4. Poprawa zbytu produktów rolnych i wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym;
5. Poprawa jakości produktów rolnych i żywnościowych;
6. Odtwarzanie i zachowanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach NATURA 2000 i obszarach o utrudnieniach naturalnych;
7. Promowanie zrównoważonych metod gospodarowania: rolnictwo zrównoważone i rolnictwo ekologiczne;
8. Zachowanie zasobów genetycznych roślin uprawnych oraz zwierząt gospodarskich;
9. Tworzenie możliwości zatrudnienia poza rolnictwem bez zmiany miejsca zamieszkania;
10. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich;
11. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wykorzystanie potencjałów endogenicznych na rzecz rozwoju lokalnego;
12. Wzrost innowacyjności, unowocześnienie sektora rolno-spożywczego oraz podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych.

10. Wdrażanie i monitoring

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu,

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

10.1 Działania polityki ochrony środowiska

Realizacja celów długookresowych wymaga podjęcia działań, które muszą być zgodne z zasadami zawartymi w stosownych ustawach. Działania będące elementem zarządzania środowiskiem można sklasyfikować w następujące grupy:

1. Działanie prawne – grupa działań mająca na celu respektowanie odpowiednich dyrektyw i decyzji pozwalających na kształtowanie środowiska wg zamysłu władz. Do grupy tej należą systemy wydawania pozwoleń (wprowadzanie do środowiska ścieków, gazów, pyłów, odpadów) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz koncesji.

2. Działania finansowe – polegają głównie na systemie pobierania opłat za korzystanie z środowiska naturalnego (emisje zanieczyszczeń, składowanie odpadów itp.). Do tej grupy działań należy doliczyć także system kar przewidziany za przekroczenie określonych limitów w pozwoleniach i koncesjach.

3. Działania społeczne – polegają na współpracy i partnerstwie w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Sprowadzają się one do dwóch zasadniczych aspektów: edukacji ekologicznej oraz budowy powiązań samorząd-społeczeństwo. Wiąże się to z udostępnieniem i publikacją informacji o środowisku co jest obowiązkiem władz samorządowych wynikającym z Prawa Ochrony Środowiska.

4. Działania strukturalne – polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityk ekologicznych. Mowa tu głównie o tworzeniu strategii, programów wdrożeniowych oraz wprowadzaniu narzędzi wspomagających system zarządzania środowiskiem.

Wymienione wyżej sposoby realizacji pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to działania umożliwiające wprowadzenie przepisów,

egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające wpływ degradacji środowiska związanej z działalnością człowieka.

Działania strukturalne to również opracowanie programu ochrony środowiska oraz jego aktualizacji. Przedstawia on stan środowiska oraz główne cele i zadania umożliwiające jego poprawę. Działania mające na celu poprawę stanu środowiska zawarte w Programie to odpowiednie kombinacje działań prawnych, finansowych i strukturalnych.

10.2 Kontrola oraz dokumentacja realizacji programu

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska zakłada sporządzenie raportów z realizacji programu co dwa lata i przedstawienie go Radzie Miejskiej. Cały Program aktualizowany powinien być co cztery lata uwzględniając rozbieżności oraz wprowadzając nowe zadania i cele.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 44. Zestawienie wskaźników ogólne dla monitorowania osiągnięcia celów.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka
EDUKACJA EKOLOGICZNA		
1.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych	godz./rok
2.	Procent liczby mieszkańców objętych działaniami edukacji ekologicznej	%
OCHRONA PRZYRODY		
1.	Liczba form ochrony przyrody	szt.
OCHRONA LASÓW		
1.	Lesistość gminy	%
OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI		
1.	Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych	ha
2.	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych i przywróconych do stanu właściwego	ha
3.	Ilość wykrytych przypadków nielegalnej eksploatacji złóż	Ilość/rok
OCHRONA WÓD		
1.	Klasa jakości wód powierzchniowych	*I-V

Lp.	Wskaźnik	Jednostka
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km
3.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km
4.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.
5.	Liczba przyłączy wodociągowych	szt.
6.	Ilość ścieków dostarczonych do oczyszczalni 1. siecią kanalizacyjną 2. wozami asenizacyjnymi	m ³ /rok
7.	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej	Ilość osób
8.	Liczba mieszkańców korzystająca z kanalizacji sanitarnej	Ilość osób
POWIETRZE		
1.	Klasa C jakości powietrza według oceny rocznej: Pył PM10, SO ₂ , NO ₂ , Pb, O ₃ , CO, Benzen, B(a)P, As, Cd, Ni	Klasa jakości powietrza
GOSPODARKA ODPADAMI		
1.	Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych – ogółem	Mg
2.	Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych w formie zmieszanej	Mg
3.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych i odebranych w formie zmieszanej	%
4.	Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych selektywnie	Mg
5.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych i odebranych selektywnie	%
6.	Masa odpadów poddanych odzyskowi	Mg
7.	Odsetek masy odpadów poddanych odzyskowi	%
8.	Masa odpadów komunalnych poddanych składowaniu bez przetwarzania	Mg
9.	Odsetek masy odpadów komunalnych poddanych składowaniu bez przetworzenia	%
10.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych	%
11.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych	%

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów.

Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowódów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego i stanu docelowego umożliwiając tym samym identyfikację potrzeb w tym zakresie. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów średniookresowych (do 2022 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy Miasta Pszów do roku 2022.

Charakterystyka Gminy

Gmina Miasto Pszów to gmina miejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina Miasto Pszów od wschodniej strony graniczy z gminami Rydułtowy oraz Radlin, od południowej strony z Miastem Wodzisław, od zachodu z gminą Lubomia natomiast od północy z Miastem Rybnik. Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski wg Jerzego Kondrackiego Gmina Miasto Pszów leży w obrębie

megaregionu Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregionu Wyżyna Śląska mezoregionu: Płaskowyż Rybnicki.

Aktualny stan środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Gminy Miasta Pszów. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Wody (uwzględniająca stan aktualny wód powierzchniowych i podziemnych, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska wodnego);
- Ochrona powierzchni ziemi (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska glebowego);
- Ochrona powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikująca zagrożenia i źródła zanieczyszczenia powietrza);
- Ochrona przyrody (uwzględniająca stan aktualny, identyfikująca zagrożenia dla występujących na terenie gminy form ochrony przyrody);
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym (uwzględniająca stan aktualny, identyfikująca zagrożenia wynikające z promieniowania elektromagnetycznego);
- Ochrona przed hałasem (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska nadmiernym hałasem).

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* zestawiono cele wynikające z dokumentów wyższego szczebla. Na ich podstawie wyznaczono cele i strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 8. *Program operacyjny*. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Analiza uwarunkowań finansowych Gminy

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 9 „*Uwarunkowania finansowe*” przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 10. „*Wdrażanie i monitoring*” sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.